

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖG

GRUNDLAGD AV

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 1 OKTOBER 1922.

HUVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.

ANDRE REDAKTOR:
EBBA THEORIN.

Rococo. En graciös bild (pigmenttryck) från hovfotograf Flodins utställning.

I GUMMESONS KONSTHALL HAR hovfotografen Ferd. Flodin haft en utställning av porträtt, landskaps- och genrebilder, som varit av stort intresse och värde.

Det är kanske mest som porträttfotograf, som hr Flodin skaffat sig ett namn, och porträtten dominera också på utställningen. Hr Flodin handhar kameran som det fulländade instrument den är eller kan vara,

utan att göra våld på dess effekter genom någon pseudokonstnärlig behandling. Porträtten präglas alla av en lugn och naturlig karaktär. De äro ofta utomordentligt väl inkomponerade i bilden — se t. ex. det inuti numret återgivna porträttet av de två små flickorna, vilkas olika ansiktsuttryck också kommer fram på ett i sin omedelbarhet bedårande sätt.

För den som intresserar sig för porträttkonst är det mycket givande att se, hur hr Flodin begagnar de moderna s. k. konstnärliga kopieringsförfarandena, utan att förgripa sig på det »bildmässiga», som ligger i fotografiets natur. Särskilt vackra äro gummitrycken med sina lena, djupa toner. På sidan 965 återges ytterligare några bilder från den intressanta utställningen.

EN FLICKPENSION I STOCKHOLM

FÖR FEMTIO ÅR SEDAN. FÖR IDUN AV GURLI LINDER

7. Det dagliga livet.

(Forts. fr. föreg. nr.)

DEN I FÖRRA kapitlet nämnda dagordningen tedde sig för oss helpensionärer ej alls så enformig som beskrivningen måhända ger intryck av. Först och främst ligger det ju i sakens natur, att en mängd uppväxande flickor som på det sättet dela arbete och liv bindas tillsammans i ett glatt och friskt kamratskap. Visserligen förefanns ibland brist på sympati, ja, till och med oövervinnelig antipati mellan olika kamrater, men i allmänhet trivdes vi gott med varandra och med flickorna Hammarstedt. Dessa voro fem: Nini, Märtha, Esther, Ruth och Edith. Den sjätte

dottern, Dagmar, hade dött i späda år. Den mellanställning dessa intogo skötte de utmärkt. Skvaller nedlät de sig aldrig till, fastän det nog hände, att vi lät dem umgälla till och med blotta skenet av partiskhet. Fru Hammarstedt hade ju ej varit människa om hennes känsla ej talat högst för de egna döttrarna. Men hur omsorgsfullt och samvetsgrant hon vaktade sig för att låta den komma till uttryck ägnade att sära helpensionärerna, hur rättvis och klok hon var i sin individuella uppfostran, det ha vi väl förstätt än bättre sedan vi blivit livserfarna människor. Den rika moderligheten i hennes natur räckte till för alla, och jag är förvissad om att aldrig någon i det hemmet känt sig som styvbar. Kom någon ifrån i något avseende svåra hemförhållanden fick det förbli en hemlighet mellan fru Hammarstedt och henne. Nu var hon en av »fru Hammarstedts flickor», och behövde aldrig känna någon skillnad i socialt hänseende mellan sig och de övriga eleverna. Där fanns t. ex. någon gång bland helpensionärerna s. k. oäkta barn, men därom hade vi kamrater aldrig en aning under skoltiden. Allt detta bidrog ju till att skapa ett gott förhållande både mellan oss och till fru Hammarstedts egna döttrar. Att det för dem många gånger skulle kännas bittert att aldrig ha sitt hem och sällan sin mor riktigt för sig själva, voro vi för unga och oerfarna att nånsin ägna en tanke åt. På sätt och vis hade vi roligare än flickorna Hammarstedt, ty när det gällde något slags fuffens, t. ex. gentemot lärare och lärarinnor, eller smitande undan lag och förordning, var det ju självfallet att vi ej togo dem med.

Per Krafft d. y:s stora tavla, Oscar I:s och Josefinas förmålning, vilken täckte ena långväggen i det största klassrummet. Tavlan tillhör numera staten och ingår i K. Slottets samlingar.

Som välkommet avbrott i det vardagliga livet hade vi söndagarna, då vi kommo ut i världen, d. v. s. till släkt och vänner. De allra flesta hade ju alltid någon att besöka. I högmässan skulle vi först gå, men sedan voro vi fria. Och på det sättet kommo vi, trots förbudet inom pensionen, både på danser och teatrar. Hemkomsten kl. 10 var ju ett crux, men på särskild begäran kunde vi ibland få löfte om en extra halv- eller heltimme.

Så stor var emellertid respekten för fru Hammarstedt, att t. ex. en gång Erika Bergenson (sedan gift med Carl Aug. Söderman och mor till Greta Söderman), när hon kom för sent en söndagskväll och fann köksdörren — som annars ofta var vår räddning — stängd, ej vågade ringa sig in utan satt på vedlären i farstun hela natten, tills jungfrurna på morgonen kommo ned från sina rum i fjärde våningen. Jag vill minnas, att fru Hammarstedt ansåg henne ha straffat sig själv tillräckligt!

Ett vanligt trick då fru Hammarstedt frågade när vi kommit hem var att svara: »Jag började ta adjö klockan —.» Ganska ångestfyllt kände vi det också när vi fått någon anmärkning. Fru Hammarstedt var ju helpensionärernas målsman, och hon tog mycket noga reda på vad vi gjort oss skyldiga till. Anmärkningsboken upptog en lång förteckning på mer och mindre brottsliga handlingar från osanning till »slurf» — som termen lydde.

Utanför det stora läsläsrummet låg tamburen, och alla som sökte fru Hammarstedt på eftermiddagarna måste passera detta rum och känna omkring tjugou par flickögon stirra på sig, vilket väl för de flesta tedde sig som en verklig skärseld. Seder-

mera redaktören för Dagens Nyheter Vult von Steijern gick och tog franska lektioner en vinter för fröken Schneider. Han berättade mig långt efteråt, att han slutade med dessa lektioner därför att han fann denna genomgång alltför fruktansvärd. »Bara den dödstystnad som uppstod när man trädde in var ju förskräcklig!» Vi funno det förstas ytterst trevligt att på detta sätt kontrollera alla besökande. Det var i sanning ett skiftande galleri med många originella typer, mest förstas pappor och mammor eller andra målsmän till hel- och halvpensionärer. Där kommo sirliga hov- och

adelsmän, t. ex. kanslirådet Schröderheim, son till prosten S. i Skånella, kyrkoherdens förman under adjunktiden, den bekante reseskildraren kommandörkapten Skogman, överintendenten Dahlfeldt, en av Karl XV:s nära vänner, major Fredenberg, fru Hammarstedts ungdomsvän från Ekaten, major Sparre, vars dotter nu bär titeln fru Albert Engström, myndiga industrimän och possessionater, såsom Lagerfeldt från Kosta, Helleberg från Korsnäs, Scherman från Sundsvall, Sederholm från Närkevarn, Markstedt från Piteå, Funkquist från Tomta, statskyrkliga och frireligiösa präster, t. ex. prosten Tollstedt från Övergran, den svensk-amerikanske översten Broady hos baptisterna och pastor Lindberg i Brödra församlingen, samt vanligt borgerligt folk från Stockholm och andra orter, såsom vaktmästar Lindström i Betlehems kyrkan, farfar till den bekante målaren Rikard Lindström, charkuterihandlarna Boévie och Rosborg, hyrkuskverksägarna Käck och Westerling, skomakarmästaren Fröleen, snömakaren Hähnel, som hade ända till fyra vackra döttrar i skolan, dåvarande ägaren av Hotell Germania, Svanfeldt, och många andra. En pappa som var särskilt guterad av flickorna Hammarstedt var den italienske stallmästaren Draghi, ty han betalade sin dotters skolvax med ridbiljetter för deras räkning. Oftare än dessa herrar själva kommo förstas deras fruar. Ibland när den besökande hade något att berätta som ansågs nyttigt eller roligt att höra för helpensionärerna, fingro dessa komma in i förmaket; t. ex. när fru Ebba Ramsay berättade om Stockholmslivet i hennes ungdom, doktor Victor Modin deklamerade sina dik-

Vid **Kraftnedsättning efter sjukdom** är järnmedicinen Idozan det bäst stärkande och aptitgivande medel. Intages lätt av såväl barn som äldre. Snabb och överraskande verkan. Genom Idozans 5-dubbla järnhalt jämfört med andra dyl. prep. är detta preparat avsevärt billigare än andra järnlösningar. Rådfråga läkare. Fås på alla apotek.

IDOZAN

Skadar ej tänderna.

EN PUBLICISTISK KVINNOGÄRNING

SEXTIOFEM ÅR FYLLER DEN 4 OKTOBER fru Aurore Grandien, Söderhamn, Söderhamns Tidning. Sammanställningen redaktör, ansvarig utgivare och ägare av är, som man ser, inte så vanlig. Många kvinnor ha i vårt land ägnat sig åt publiciteten, ett ringa antal av dem kunna kalla sig redaktörer, men lätt räknade äro de, som dessutom stå som ägare av en spridd, daglig tidning. Bakom en sådan ställning ligger åtskilligt av såväl arbete som affärsbegåvning, en kvinnogärning, som i hög grad är värd aktning och respekt.

Fru Grandien, som är född i Gävle, började sitt livs gärning som lärarinna ute på Gästriklands landsbygd. Efter några års arbete på denna post ingick hon äktenskap med läroverkskollegan dr Rudolf Grandien i Söderhamn, som sedan Söderhamns Tidnings grundande 1879 varit dess redaktör. Det var smått om medarbetare i den nya tidningen och fru Grandien drogs redan från början in i det redaktionella arbetet, bl. a. som översättare av tidningens följetonger. När dr Grandien avled i sina bästa år 1904 efter att nyligen ha köpt en del i tidningsföretaget, började fru Grandiens publicistiska arbete på allvar.

Starten såg icke lovande ut. Med fyra barn i skolåldern och så gott som utan andra tillgångar än den obetydliga pensionen vågade fru Grandien lösa ut delägarne i tidningen — tryckeriet ingick ingalunda i köpet —, och så började de mödosamma

ter eller en vinbergsägare från södra Frankrike berättade om druvskörden där. Mycket ofta såg man halvpensionärernas föräldrar i morgonbönen; ja, det var knappast en dag som skolan ej under den hade gäster.

Under några år hade fru Hammarstedt ett par norska helpensionärer. Den ena av dem var alldeles blind, och hon var i Stockholm för att utbilda sig i sång. Fru Hammarstedt vägrade först att ta emot henne, men det behövdes blott, att den stackars hjälplösa flickan med tårar i rösten sade: »Å, snälla fru Hammarstedt, ta mig», för att denna ej skulle nännas neka.

Över huvud taget hade fru Hammarstedt mycket svårt att säga nej till dem som vädjade till hennes hjälpsamhet, och dessa voro ej få. Alla gamla elever från 70-talet minnas väl t. ex. »gubben på lärn», som en dag i veckan satt på vedlåren och tiggde. Han började på morgonen en trappa upp och förflyttade sig under förmiddagens lopp vartefter till de övre våningarna. När så fru Hammarstedt gick igenom farstun renderade det gubben alltid en stor slant och ett mål mat. Rätt ofta hade fru Hammarstedt äran av »skaldekönungen» Ahlstrands besök, en ganska osympatisk, halvfnoskig poet, som sålde sina handskrivna alster för två kronor stycket. En gammal fru skickade alltid sina tiggarbrev med små flickor, och breven slutade oföränderligt med: »Säg ingenting åt lilla hyrda budet!» En rätt så originell välgörenhet var den som övades mot målarna Jakob Kulle och Gotthard Werner, som bodde i samma farstu. De hade en städerska Charlotte, som skulle ordna frukost för dem om morgnarna, men detta var ibland lättare sagt än gjort för stackars Charlotte. Verkliga konstnärer som Werner och Kulle voro, voro

Fru Aurore Grandien.

åren. Tidningen hade aldrig varit en god affär, men den nya redaktören tog nu själv hand om den ekonomiska ledningen, och försöket lyckades. Det krävdes sparsamhet till det yttersta, när det gällde personliga utgifter, och det behövdes en aldrig svikande energi för att övervinna motigheterna. Semester stod på många år inte att tänka på, och sjukdom fick inte förekomma — det var bara att bita ihop tänderna och gå på. Så småningom vann tidningens redigering allmänhetens förtroende i allt högre grad. Den stund kom,

de också alltemellanåt pank. När då inte heller Charlotte var kapitalstark fick hon umgälla det irakade nödtillståndet. När Werner om morgnarna, med det röda håret på ända, rusade ut i farstun och med kol skrev på dörren: »Är inte hemma idag», då visste man att det stod illa till med livets nödtorft. Charlotte tog då sin tillflykt till fru Hammarstedt, och resultatet blev en välförsedd frukostbricka, som om morgnarna hämtades från fru Ham-

En utställning av Wienkonst, som samtidigt är en vädjan från Wiens nödställda konstnärer, har anordnats i Konstnärshuset vid Smålandsgatan. Utställningen har arrangerats av fru Lucy Karrach, som även utställer. Här ovan "Arkadien" av R. Sluka.

då tryckeriet kunde inköpas. Sedan följde i försiktig ordning en genomgripande teknisk modernisering, och 1920 togs det viktiga steget att göra tidningen daglig. Nu är den sin orts ledande organ och en god affär.

Men arbetet tröt icke under alla dessa år. Det fanns ett hushåll att sköta, och barnen fingo en god och dyrbar utbildning. Extra svårigheter kunde möta. En icke alltför angenäm ekonomisk upplevelse gav fru Grandien anledning att på sin expedition införa uteslutande kvinnlig personal. Det blev strejk — en extra arbetsberedskap stod genast färdig. Ett år brann officinen — efter två dagar kom tidningen ut som vanligt.

Under tiden försumrades icke heller de allmänna intressena. Sedan många år har fru Grandien tillhört skolköksverksamhetens ledning, och på ett annat område blev hon pionjär för kvinnans arbete, nämligen som den första kvinnliga ledamoten i stadens fattigvårdsstyrelse, som hon ännu tillhör.

Ännu vid fyllda 65 år står fru Grandien mitt uppe i arbetet. Mödan och framgången ha skapat henne en ställning i Söderhamn — en norrländstidning använde härom året ordet »Söderhamns grand old dame». Som en god representant för svensk kvinnlig energi och företagsamhet förtjänar hon också att ihågkommas utanför den stad, som hon ägnat sitt livs arbete.

marstedts bord, där hon egenhändigt gjorde den i ordning. Så var det ju många som fru Hammarstedt skaffade arbete, bjöd på middagar o. s. v. Bland dessa minns jag särskilt en skicklig pianist, som med sitt spel och sin sång gjorde oss stor glädje, fru Virginie Paban. Hon hade en gång i tiden varit gift med en pianist, som hette Meyer. En gång när hon spelade för oss, sade hon: »Ja, den här spelade jag första gången jag såg Mefistofeles.» — Mefistofeles? — »Ja, min blivande man» — ett yttrande som föreföll oss både skräck- och tjusningsfullt.

En gång hade vi en ganska originell jungfru, halvtokig av romanläsning. Hon hette Kristin, men förklarade, att hon ville heta lady (med svenskt uttal) Mathilda, ty hon hade läst om ett så stilt fruntimmer med det namnet. En dag fick lady en kraftig uppsträckning för något olovligt tillgrepp, av kaffe tror jag det var, och det blev fråga om flyttning. Men mellanhavandet slutade med att Kristin berättade för fru Hammarstedt, att hennes son, John (som naturligtvis hade en greve till far!), behövde nya byxor, och att fru Hammarstedt lovade att han skulle få dem!

Och legio voro frieleverna, ty de voro många, fastän kamraterna aldrig visste vilka de voro.

Fru Hammarstedt var också stor djurvän. En morgon t. ex. kom till skolan en f. d. helpensionär och medförde i en korg en liten hundvalp, som fötts till världen i hennes hem, men som nu skulle dö, bara därför att han var så ful. Och det gjorde henne så ont. Nå, hon visste ju vart hon hade gått. Naturligtvis tog fru Hammarstedt hunden.

(Forts.)

H. E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

IDUNS FÖLJETONG TROTS ALLT

ROMAN AV JOHN GALSWORTHY. AUKTORISERAD ÖVERSÄTTNING AV ELLEN RYDELIUS.

(Forts.)

OCH DEN STACKARS FLICKAN, som så tydligt var angelägen att göra ett gott intryck! Så frågade hon:

— Har ni dansat igen hos greve Rosek nyligen?

— O ja, har ni inte — hörde ni inte — jag — Och så tystnade hon.

En tanke flög igenom Gyps hjärna: — Jaså, Gustav har sett henne men inte berättat det för mig! — Men hon sade genast:

— Jo visst, det hade jag glömt. Vilken kväll är det ni debuterar?

— Om fredag åtta dagar. Tänk! På Octagon. Är det inte utmärkt! De ha givit mig ett sådant bra engagemang! Jag ville så gärna, att ni och mr Fiorsen skulle komma!

— Naturligtvis göra vi det. Min far tycker också om dans eller hur, far?

— Winton tog cigarren ur munnen.

— När den är bra, — sade han artigt.

— Åh, min är bra, eller hur, mrs Fiorsen! Jag menar, jag har arbetat ända sedan jag var tretton år, förstår ni. Jag helt enkelt älskar det. Jag tror ni skulle dansa härligt, mrs Fiorsen. Ni har en sådan utsökt figur. Jag tycker riktigt om att se er gå.

Gyp rodnade och sade:

— Tag en av de här, miss Wing — det är hela hallon inuti.

Den lilla danserskan stack en i munnen.

— Åh, var snäll och kalla mig inte miss Wing! Jag skulle vilja att ni kallade mig Daphne. Mr Fior — alla människor gör det.

Medveten om faderns ansikte mumlade Gyp:

— Det är ett förtjusande namn. Vill ni inte ha en till? Det där är aprikoser.

— De äro utmärkta. Vet ni, min första dräkt blir helt och hållet av orangeblommor. Mr Fiorsen föreslog det. Men jag antar han berättat det. Kanske det var ni, som egentligen föreslog det? — Gyp skakade på huvudet. — Greve Rosek säger att världen väntar på mig — Hon tystnade med en konfektbit halvvägs upp mot läpparna och tillade tvivlande: Tror ni det är sant?

Gyp svarade med ett mjukt: Jag hoppas det.

— Han säger, att jag är något nytt. Det vore trevligt att tänka det. Han har fin smak, det har mr Fiorsen också, eller hur?

Gyp, som kände, hur faderns läppar sammanpressades bakom cigarröken och som fick en plötslig längtan att stiga upp och gå därifrån, nickade.

Den lilla danserskan stoppade konfektbiten i munnen och sade förbindligt: — Naturligtvis har han det, eftersom han gifte sig med er.

Sedan tycktes hon bli medveten om att Wintons ögon uppmärksamt voro fästade på henne och blev förvirrad, sväljde hastigt och sade:

— Åh, är det inte förtjusande här —

alldeles som på landet! Jag är rädd att jag måste gå. Det är så viktigt för mig att inte gå miste om något nu. — Och hon steg upp.

Winton reste sig också. Gyp såg flickans ögon falla på hans styva hand och bli rundare och rundare, och då de gingo förbi husväggen, svävade den försiktiga rösten tillbaka:

— Åh jag hoppas — Men vad flickan hoppades, hörde hon inte.

Gyp sjönk tillbaka i stolen och satt orörlig. Det surrade bin bland hennes blommor, duvor kuttrade bland träden, solskenet värmdes hennes knän och den utsträckta foten tvärs genom de genombrutna strumporna. Tjänsteflickans skratt och det behagliga gnyet från valparna, som lekte i köket, fördes med vinden nedåt trädgården jämte det avlägsna ropet från mjölkförsäljaren ute på vägen. Allt var mycket fridfullt. Men i hennes hjärta kändes sådana besynnerliga, besvikna sinnesrörelser, sådana egendomliga, invecklade känslor. Detta ögonblick av klarhet angående graden av hennes mans uppriktighet kom tätt i hämlarna på det ögonblick, ödet hade valt för en annan upptäckt. En fruktan hon känt i flera veckor hade nu blivit visshet. Hon hade sagt till Winton, att hon icke ville ha något barn. Människor, som veta, att deras födelse har orsakat död eller för djupt lidande, ha ibland denna fientliga instinkt. Hon hade icke ens den trösten, att Fiorsen ville ha barn, hon visste att det inte var så, och nu var hon säker på att hon väntade ett barn. Men det var värre än så. Hon hade icke uppnått och visste, att hon icke skulle nå den subtila själarnas förening, som ensam gör äktenskapet heligt och gör de uppoffringar moderskapet kräver till en glädje. Hon var vackert fångad i sitt dåraktiga och dumdristiga misstags nät! Så få månaders äktenskap — och ändå vara viss om att det var ett fiasko och så hoppöst för framtiden! I ljuset av denna nya visshet var det förfärligt! Det behövs ett hårt naturligt faktum för att få en längtansfull och förbryllad ande att inse san-

ningen. Besviknenhet är inte välkommen för ett kvinnohjärta, ännu mindre välkommen, då det är besviknenhet med sig själv lika mycket som med en annan. Hennes stora mål — hennes livs plan! Hon hade ämnat — vad? — rädda Fiorsen från honom själv! Det var löjligt. Hon hade bara förlorat sig själv. Redan kände hon sig i fängelse, och ett barn skulle göra henne ännu mera bunden. För somliga kvinnor är vissheten att något måste ske lugnande för nerverna. Gyp var motsatsen till dessa. Att tvinga henne var rätta sättet att uppegga varje motspänstig känsla hos henne. Hon ville kanske vara lugn, men — man kan inte ändra sin natur.

Och så kom det sig, att medan duvorna kuttrade och solskenet värmdes hennes fötter, upplevde hon sitt livs bittraste ögonblick — än så länge. Stoltheten kom henne till hjälp. Hon hade ställt det eländigt för sig, men ingen fick veta det, — absolut icke fadern, som varnat henne så förtvivlat! Som hon bäddat, fick hon ligga.

När Winton kom tillbaka, fann han henne leende, och sade:

— Jag kan inte se det förtrollande, Gyp.

— Tycker du verkligen inte, att hennes ansikte är alldeles fulländat?

— Det är banalt.

— Ja, men det försvinner, när hon dansar.

Winton såg på henne under halvslutna ögonlock.

— Med kläderna? Vad anser Fiorsen om henne?

Gyp log.

— Anser han något om henne? Det vet jag inte.

Hon kunde känna den vaksamma spänningen i hans ansikte. Och plötsligt sade han:

— Daphne Wing! Herre Gud!

Orden voro ett mästerstycke av grämlelse och misstro. Hans dotter i fara för — en sådan!

När han gått, satt Gyp kvar, tills solen alldeles hade försvunnit och daggen trängde igenom hennes tunna klänning. Hon ville tänka på allt utom på sig själv. För att bli lycklig skulle man göra andra lyckliga — eller var det inte så de sade? Hon skulle försöka — hon måste försöka. Betty, som var så korpulent och hade en sådan rheumatism i benet — tänkte hon någonsin på sig själv? Eller faster Rosamund, som evigt räddade borttappade hundar, halta hästar och utfattiga musiker? Och hennes far, gjorde han inte alltid, trots sina mondäna manér, små tjänster åt karlar i hans gamla regemente, tänkte han inte alltid på henne och vad han kunde göra för att bereda henne glädje? Att älska alla och skänka dem lycka? Var det inte möjligt? Men det var svårt att älska människor, de voro så olika fåglar och djur och blommor, som det föreföll naturligt och lätt att älska.

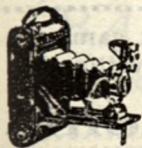
Hon gick upp på sitt rum och började

Årets sista kvartal

står för dörren och därmed nödvändigheten för våra ärade kvartalsprenumeranter att i god tid förnya prenumerationen. Det är även ett ypperligt tillfälle för dem, som ännu ej skaffat sig vårt lands litterärt och aktuellt mest innehållsrika veckotidning, att detta sista kvartal proprenumerera på Idun.

Iduns julnummer

med sina intressanta litterära bidrag av ett antal av våra bästa pennor utgår nu som förut gratis även till kvartalsprenumeranterna.

FOTOGRAFERA MED EN KODAK OCH KODAK FILM

OBS! NAMNET - EASTMAN KODAK COMP. - PÅ KODAK KAMEROR OCH FILM

ALLA FOTOGRAFISKA ARTIKLAR, FRAMKÄLLNING OCH KOPIERING BÄST GENOM

HASSELBLADS FOTOGRAFISKA A.-B. GÖTEBORG · MALMÖ · STOCKHOLM

klä sig till middagen. Vilken av hennes klänningar tyckte han mest om? Den ljusa, urringade ambrafärgade eller den där mjuka vita med de écrufärgade spetsarna? Hon beslöt sig för den sista. Medan hon mönstrade sin slanka, smärta figur i spegeln, gick en rysning genom henne. Det skulle försvinna alltsammans, hon skulle bli en av dessa kvinnor, som ta omsorgsfull motion på gatorna, och som förvånade henne genom sitt mod att visa sig. Det var inte rättvist, att man måste bli vanskaplig och fränstötande för ögat för att alstra nytt liv i världen. Somliga kvinnor tycktes stolta över att vara sådana. Hur var det möjligt? Hon skulle aldrig våga visa sig under de dagar som kommo.

Hon slutade sin klädsel och gick ned för trappan. Klockan var nära åtta, och Fiorsen hade inte kommit. När gongongen ringt, vände hon sig från fönstret med en suck och gick in till middagen. Denna suck hade varit ett uttryck för lättnad. Hon åt sin middag med de två valparna bredvid sig, skickade ut dem och satte sig vid pianot. Hon spelade Chopin-etyder, valser, mazurkor, preludier, en eller två polonäser. Och Betty, som hade en viss svaghet för denna kompositör, satt på en stol utanför dörren, som ledde till köksregionerna och som hon öppnat på glänt. Hon önskade att hon kunde få gå och titta på sin »sötнос» i den vita klänningen, med ljuslågorna på var sida och de där förtjusande liljorna i vasen tätt intill, som doftade så härligt. Och när en av tjänstflickorna kom för nära, hysjade hon förargad åt henne, att hon skulle gå sin väg.

Det blev sent. Brickan hade burits upp, tjänstflickorna hade gått till sängs. Gyp hade slutat spela, släckt ljusen och innan hon gick upp, stod hon vid det franska fönstret och stirrade ut i mörkret. Så varmt det var — varmt nog för att pressa fram doften ur jasminerna utmed trädgårdsmuren! Inte en stjärna. Det såg alltid ut att vara så få stjärnor i London. Ett ljud kom henne att svänga om på klacken. Något stod där borta i mörkret, vid den öppna dörren. Hon hörde en suck och ropade förskräckt:

— Är det du, Gustav?

Han yttrade några ord, som hon inte kunde förstå. Raskt stängde hon fönstret och gick fram till honom. Ljuset från hallen lyste upp ena sidan av hans ansikte och figur. Han var blek, ögonen hade en besynnerlig glans, armen var alldeles vit. Han sade med grumlig röst:

— Lilla spöke! — och sedan några ord, som måste vara svenska. Det var första gången Gyp hade sett dryckenskap på nära håll. Och hennes enda tanke var: — Så förskräckligt, om någon skulle få se honom — så förskräckligt! Hon rusade fram för att komma in i hallen och låsa dörren, som ledde till köksregionerna, men han grep tag i hennes klänning, slet spetsen från hennes hals och hans fumliga fingrar klämde hennes axel. Hon stannade tvärt, rädd att göra något buller eller att dra omkull honom, och hans andra hand grep om hennes andra axel, så att han stod stadigt lutad mot henne. Varför var hon icke indignerad, slagen till marken av sorg och skam och raseri? Hon kände bara: Vad skall jag göra? Hur skall jag få honom uppför trappan utan att någon får veta det?

Och hon såg upp i hans ansikte — det tycktes henne så patetiskt med sina lysande ögon och det stirrande vita att hon kunde ha brustit i gråt. Hon sade milt:

— Gustav, det är bra nu. Luta dig mot mig, så skola vi gå upp.

Hans händer, som icke tycktes ha någon kraft eller avsikt, rörde mekaniskt smekande, vid hennes kinder. Starkare än avsmaken var detta förfärliga medlidande. Hon lade armen kring hans liv och gick med honom fram mot trappan. Om bara ingen hörde dem, om hon bara skulle få honom upp lugnt? Och hon mumlade:

— Tala inte, du mår inte bra. Luta dig stadigt mot mig.

Han tycktes göra en stor ansträngning, hans läppar skötos ut och med ett uttryck av stolthet, som skulle ha varit komiskt om det ej varit så tragiskt, mumlade han någonting.

Hon tryckte honom hårt intill sig med all sin styrka liksom hon skulle ha hållit en vansinnigt älskad och började stiga upp för trappan. Det var lättare än hon hade trott. Bara tvärs över trappavsatsen nu, in i sovrummet, och så skulle faran vara över! Sagt och gjort! Han låg nu tvärs över sängen, och dörren var stängd. Sedan gav hon för ett ögonblick vika för ett anfall av frossa, som var så häftig, att hon kunde höra tänderna klappa utan att kunna hejda dem. Hon fick syn på sig själv i den stora spegeln. Hennes vackra spet-

sar voro alldeles sönderrivna, skuldrorna voro röda på det ställe, där hans händer hade gripit tag i dem för att han skulle kunna hålla sig uppe. Hon kastade av sig klänningen, satte på sig en morgonrock och gick fram till honom. Han låg som i en slags dvala, och med svårighet fick hon honom att sitta upp och luta sig mot sängkanten. Hon tog av honom halsduk och krage och råbråkade sin hjärna för att fundera ut vad hon skulle ge honom. Luktsalt! Det måste säkert vara bra! Det återgav honom medvetandet, så att han till och med försökte kyssa henne. Slutligen var han i säng och hon stod och såg på honom. Hans ögon voro slutna, han skulle inte se om hon föll till föga nu. Men hon ville inte gråta — hon ville inte. Det kom en snyftning — men det var allt. Ja, det var ingenting annat att göra för henne än att också gå i säng. Hon klädde av sig och släckte ljuset. Hon låg i en dvalliknande sömn. Och medan hon låg där med vidöppna ögon och stirrade ut i mörkret, kom det ett leende på hennes läppar — ett mycket besynnerligt leende! Hon tänkte på alla dessa befängda unga hustrur, som hon läst om och som rodnande och darrande viska i sina unga makars öra att de »ha något — något att berätta dem!»

VI.

När hon betraktade Fiorsen dagen därpå, där han låg alltfjämt försjunken i djup sömn, var hennes första tanke: Han ser alldeles likadan ut. Och plötsligt föreföll det henne besynnerligt, att hon icke känt och ännu icke kände någon avsmak. Alltsammans var för djupt för avsmak och på något vis för naturligt. Hon bar denna nya upptäckt av hans otyglade manér utan grämlelse, dessutom hade hon länge vetat av denna hans smak — man kan icke dricka konjak utan att förråda det.

Hon smög sig ljudlöst ur sängen, ljudlöst plockade hon ihop hans skor och kläder, som alla lågo vräkta på en stol, och bar ut dem i toalettrummet. Där höll hon upp plaggen mot det tidiga dagsljuset och borstade dem, sedan smög hon ljudlöst tillbaka i sängen med nål och tråd och med sina spetsar. Ingen fick veta det, icke ens han fick veta det. För ögonblicket hade hon glömt det där andra, som var så förfärande viktigt, det kon nu åter för henne, mycket plötsligt, mycket kväljande. Så länge hon kunde hålla det hemligt, skulle ingen få veta det heller — han sist av alla.

Förmiddagen gick som vanligt, men då hon vid tolvtiden kom in i musikrummet, fann hon, att han hade gått ut. Hon skulle just sätta sig till lunch, då Betty anmälde med det breda leende, som lyste upp hennes fullmånansikte, när någon hade tagit henne från rätta sidan:

— Greve Rosek!

Gyp steg överraskad upp.

— Säg att mr Fiorsen inte är inne, men — fråga om han inte vill komma och äta litet lunch och var snäll och tag upp en butelj rhenskt.

Under de få sekunderna, innan gästen infann sig, kände Gyp samma slags spänning som då man kommer in på en äng, där en tjur betar.

(Forts.)

En dikt om längtan.

Av HARRY BLOMBERG.

Gingo de väl med vimplade skepp mot fjärran hav?
Fäderna sova. Ingen står upp och ger mig ett svar
ur sin grav.

Gingo de väl med de farande skepp, då kan jag
min längtan förstå,
men levde de bara ett landkrabboliv — vem gav mig
min längtan då?

Sova de alla i svart vid jord
vid kyrka kalkad och kal?
Gledo ej några en gång överbord
vid en enkel skeppsritual?

Fäderna sova. Ingen står upp och ger mig ur gra-
ven ett svar.

Okänd sover ju hela min släkt bortom min mor och
min far.

Okänd sover ju hela min släkt, men välkänd stor-
mar väl än
sängen om världen i blod som jag ärvt från tusen
förmultnade män.

Sällsamt och mystiskt den leder min fot i hastigt
rullande år,
dragande långt från var kronoväg och till fåvitska
vägars spår.

Ofta mig griper med kramande makt
den fattige längtarens ve:

Jorden har länder, vars sällsamma prakt
mitt öga väl aldrig får se.

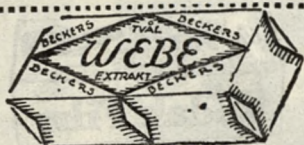
Jordklotet virvlar bland tusende klot, där liv kanske
blommar och gror,
men jordklotets fånge får inte ens se den futtiga
värld han bebod.

Fäder, jag vet ej vad öden ni haft, men kanske en
vit albatross
följt er och kommit er tamgåsfoot att slita i var-
dagens tross.

Fäder, jag vet ej om ni sutto fast i saxen förnuft
eller plikt,
kanske till sist att ni rymde er väg från hustru och
barn — i en dikt!

Kanske den dikten blev skriven en natt
med måne och ropande bläst,
kanske en stormvingad fågel satt
och sjöng vid er fönsterpost.

Fäder, i natt har jag hört hans sång, han sjöng som
väl aldrig förr,
och med dröjande steg och darrande hand har jag
reglat min ytterdörr.

TVÄTTPULVRET "WEBE" är ingen nyhet, utan ett gammalt beprövat och omtyckt tvättmedel. Begär provpaket från någon av våra butiker. Aktiebolaget WILH. BECKER - Stockholm.

EN KURS I BARNAVÅRD

FÖR IDUN AV DR ARTHUR FÜRSTENBERG

(Forts.)

Kläd ej barnen för varmt!

En god och efter årstid och väderlek lämpad klädedräkt hör också till ett av medlen att skydda vår hälsa, men därvid är att märka, att det kanske är mera skadligt att kläda barnen för varmt än för kallt, vilket jag ävenledes senare skall beröra på tal om härdningen och dess betydelse. I vårt klimat med dess hastiga växlingar synes det mig lämpligt att låta barnen under skjortan bära en tunn tröja av ramie eller Lahmann-tyg men aldrig av ylle.

En stunds daglig sömn — en viktig sak.

Att sömn — ostörd och tillräckligt långvarig — hör till medlen för hälsans bevarande, torde litet var kunna konstatera, men för barnen är fordran på en mycket långvarig sömn ofrånkomlig. Därtill ett tidigt gående till sängs och dag för dag vid samma tid och detta även om mostrar, fastrar eller andra anförvanter komma på besök. Är tiden fast fixerad, slipper man också det dagliga tjetet med bön om att få vara längre uppe, som är så pinsamt för de äldre.

Min uppfattning är den, att även den fullvuxne, isynnerhet den som har något så när krävande sysselsättning, regelbundet borde sova en kort stund under dagens lopp. Men barnet, vars hjärna är under stark utveckling och stundligen får så många nya intryck, har otvivelaktigt stor nytta av att få en stunds sömn någon gång under dagen och ju längre barnet kan förmas att därmed fortsätta, desto bättre. Och när detta ej längre lyckas, bör barnet åtminstone en gång dagligen lämnas ensam sittande i bädden under någon hel eller halv timma; redan detta är en god vila för hjärnan.

Forcera ej barnens utveckling!

I övrigt bör man söka behandla sitt barn med lugn och icke skynda på dess utveckling. Är barnet normalt utvecklat, spelar det ingen roll, om det går eller talar senare än andra barn och ju längre barnets hjärna slipper att bli tröttad med lärdomar, ju bättre i alla avseenden. Att lära barn att rabbla upp en massa vers eller sjunga dem kan icke vara till någon nytta och visst icke till någon glädje för dem, som inbjudas att höra därpå. Låt barnen utvecklas i frihet, så länge som skollagen tillåter det eller till dess att de fylla 7 år. Dessförinnan böra barnens fantasi och dess lekar få spela huvudrollen, till nytta för många år framåt. Jag står därför på den ståndpunkten, att de s. k. barnträdgårdarne endast hava en uppgift att fylla för de barn, som äro enda barnet i familjen och således ej hava lekkamrater i hemmet och för de barn, vilkas mödrar arbeta utom hemmet och ej hava tillfälle att i tillräcklig grad sysselsätta sig med barnen. För övriga barn håller jag före, att skolan icke måtte börja före 7 års ålder.

Inga hemska sagor före sängdags!

Innan jag lämnar vidrörandet av barnets andliga utveckling, måste jag varna för det gamla vanliga bruket att underhålla barnet med mycket fantastiska sagor och berättelser. Har man ett känsligt, mycket reflekterande barn framför sig, bör man åtminstone ej skrämna barnet med hemska berättelser strax före sängdags; sömnen kan lida därav. Många av våra gamla sagor äro ofta så dumma och skräckinjagande, att man vid närmare eftertanke aldrig borde relatera dem, såsom t. ex. den om vargen och rödluvan.

Till sist ett modernt medel till hälsans stärkande, sporten. Alla äro vi väl överens därom, att sport till överdrift är synnerligen skadlig och att tävlingarne mången gång leda till skadliga överansträngningar men också därom, att sporten utan tävlan är otänkbar och att densamma övad med måtta och under övervakning, stärker de ungas krafter, ökar deras mod, gör dem hurtiga och tilltagsna samt skänker dem tilltro till egna krafter och egen förmåga, vilket allt kommer dem till godo senare i livet. Att sporten, om den skall drivas till någon färdighet, fordrar ett hygieniskt liv utan utsvävningar av något slag, är också en fördel att väl taga vara på.

Jag har med dessa utläggningar i korthet berört en del av de medel, vi besitta för hälsans vidmakthållande, och övergår nu att beröra de vanligaste sjukdomsorsakerna.

Några vanliga fördomar om barnsjukdomar.

Vi läkare få alltför ofta höra allmänhetens uppfattning, dels om ärftlighetens stora betydelse för sjukdomars uppkomst och dels om förkylning såsom den förmenta orsaken till nästan alla övriga sjukdomar. Utan att förneka ärftlighetens betydelse för vissa sjukdomar och utan att vilja förneka, att kroppens hastiga och starka avkylning kan verka skadligt, måste man reagera mot allmänhetens missuppfattning härvidlag. En magkatarr, ett hjärtfel beror nämligen icke därpå, att »far led av magkatarr» eller »hjärtfel» och många av de lidanden, som angivas bero på »förkylning», få sin naturliga förklaring, när vi lärt oss smittans stora betydelse såväl för de typiskt smittosamma sjukdomarne som ock för de banala infektioner, som gå under namn av förkylningssjukdomar. Våra vanliga barnsjukdomar t. ex., såsom messling, kikhosta, difteri, scharlakansfeber, röda hund, påssjuka och vattkoppor kunna omöjligen uppstå på annat sätt än genom smitta från annan person, som därmed är behäftad. Och hur ofta iakttagas man icke, att en person, lidande av snuva eller hosta, smittar sin närmaste omgivning med samma sjukdom? Vid förebyggande av sjukdomar spelar därför undvikande av smittoöverförelse den största rollen.

Att barnen i stort sett oftare lida av sjukdomar än äldre personer, beror av flera omständigheter. En av dem är den, att så gott som alla de s. k. smittosamma barnsjukdomarne lämna en i stort sett ab-

solut immunitet, vilket med andra ord vill säga, att dessa liksom andra på ett bestämt sjukdomsvirus beroende sjukdomar i blodet kvarlämna ett motgift, som förhindrar att man åter angripes av samma sjukdom. En annan omständighet, som spelar stor roll, är den, att barn dels ofta förete förstörade halskörtlar och dels en abnormt starkt utvecklade körtelvävnad i näs-svalgrummet, det rum som ligger bakom näsan och gomseglet. De förstörade halskörtlarne och den abnorma körtelvävnaden bakom näsan bliva lätt säte för allahanda infektioner, som ha benägenhet att från svalget sprida sig ned i bröstören och upp i näsan.

Dessutom torde väl barnens motståndskraft mot infektioner och andra skadligheter vara något mindre än de fullvuxna, oavsett att barnen i skolan och under sina lekar komma i mera intim beröring med andra människor, än vi äldre göra. Att skolan är en utomordentligt kraftig smittospridare torde nämligen vara allom bekant och låter lätt förklara sig av det förut sagda angående de s. k. barnsjukdomarne.

Vad är förnuftig härdning?

Om man med några ord skulle förklara, vad härdning är, så är det väl kroppens stålsättande mot sjukdomar, men i allmänhet torde man därmed särskilt mena stålsättande mot de s. k. förkylningssjukdomarne.

Det torde vara av alla väl känt, att nerver åtfölja våra blodkärl och bl. a. hava till uppgift att åstadkomma utvidgning och sammandragning av desamma. Vid avkylning sammandragas kärlen, vid uppvärmning vidgas de; detta gäller, som lätt inses, särskilt hudens blodkärl. Äro de nerver, som hava uppgiften att påverka hudens kärl, synnerligen känsliga och således ögonblickligen reagera för köld och värme, blir blodet, som cirkulerar i kärlen, ej i högre grad avkyld eller uppvärmt. Äro de åter mindre känsliga, händer det lätt, att reaktionen, t. ex. för köld, blir för långsam och större eller mindre mängd av blodmassan avkyld, vilket med andra ord vill säga, att personen i fråga blir »förkyld». Den, som sköter sin kropp med kalla tvättningar eller bad vid uppstigning ur bädden, den, som ej genom för mycket och för varma kläder förlamar hudens kärlnerver, blir vad man kallar härdad och motstår temperaturväxlingar, »drag» och olika klädedräkter på helt annat sätt än den veklige, som är rädd för kallt vatten, alltid är för väl klädd och ständigt aktar på att ej bliva utsatt för olika temperaturer. Det är därför varje moders plikt att så sköta sitt barn, att det samma blir motståndskraftigt och ej förvekligt.

Smittkoppor och vaccinationens betydelse.

Innan jag nu övergår att i korthet redogöra för de smittosamma barnsjukdomarne och huru en moder eller vårdarinna skall kunna igenkänna desamma, skall jag med några ord beröra smittkoppor och det förebyggande medlet däremot, vaccinationen.

(Forts.)

BARN- OCH PERSONVÅGAR

uthyras och försäljas i vår utställningslokal

R. T. 2070

Norrmalmstorg 1, Stockholm.

S. T. Norr 4831

NYA AKTIEBOLAGET STATHMOS, NYNÄSHAMN

PÅHLSSONS
Teaterkonfekt
Högfin kva ité

Tillverkare: A.-Bol. Carl P. Pålssons
Choklad- och Konfektfabrik, Malmö.

DJURHUDAR OCH PATRIOTISM

REFLEXIONER VID EN SVENSK PÄLSVARUUTSTÄLLNING.

DET FINNS TRE VARUSORTER, som det är ytterligt svårt att bli kännare på: juveler, siden och pälsverk. Av de tre lär pälsverk dock vara det svåraste — ja, det finns de, som trots övning och erfarenhet aldrig bli verkliga kännare på det. I en avdelning av den pälsmodeställning, som Sveriges Körsnärsmästareförening i förra veckan hade anordnat på Gillet i Stockholm, fick allmänheten tillfälle att i så att säga grova drag se vad pälsvarukännedom innebär. Där ligger t. ex. en rad skunkskinn bredvid varandra. Det ena, förstklassiga, är värt 50 kr. och det andra, sämre, — 7. Eller sälbisam: för det växla prisen mellan 40 och 5 kr., för nutria mellan 50 och 18 o. s. v. I en färdigsydd krage eller kapp framträder kanske skillnaden i kvalitet knappast till en början. Det är därför som köparen till en viss grad måste kunna förlita sig på att pälsvaruhandlaren lämnar gedigna varor. Och det brukar köparen kunna i den svenska pälsvaruaffären. Men hur står det nu, mina damer, till med de eleganta pälskappor ni köpte i Tyskland för edra goda, hederliga svenska kronor? Det finns en liten lärörök, sann historia om valutaköpare. En svensk juvelerare kom tillbaka från Tyskland och berättade stolt: "Nej se, juveler, det såg jag man blev lurad på där nere, så det köpte jag inte — men pälsverk!" Och en pälsvaruhandlare, som gjort samma resa, förtäljde: "Nej, pälsverk, det köpte jag naturligtvis inte där nere — men juveler!"

Pälsvaruhandeln representerar också den ett kapitel av den moderna tidens romantik. Pälsvaruhandeln — ordet ger först och främst en föreställning om hur planetens olika delar nu för tiden knyts samman genom ett nät av handelsstråkvägar. Något primitivt folk i Kamtsjatka eller Peru får sitt uppehälle genom att jaga en viss art mård eller vattenrätta, skinnen komma i sinom tid till världens stora päls handelscentrum Leipzig, därifrån gå de till någon beredningsort, kanske Lon-

Två modeller från pälsvaruutställningen i Stockholm. T. v. sjal av hermelin, värderad till 1400 kr. T. h. en billigare sak: päls av kattskinn, med besättning av sivertskinn; säljes för — 600 kr.

don, och så hamna de slutligen hos den svenske körsnären. Finns det då inte, frågar man, skinn, som vandra mindre långa vägar, t. ex. våra svenska ekorr- eller rävsinn? Under vissa perioder, såsom för ett par och tjuo år sedan och nu senast för en fem, sex år sedan, såg man visserligen mycket ofta rävsinn inrama vissa blonda nordiska skönheter (och ett rävsinn kan vara vackert till ett blont hår, inte sant? — eller kanske många tycka hellre till ett mörkt?) men man kunde då i regel utgå ifrån, att det var någon jägmästare eller annan, som på förfädrens vis med egna vapen skaffat sin älskade hennes djurhudar. Men eljes tycker den svenska kvinnan i regeln

inte, att skinnen av ett djur, hon vet springa kring knutarna, kan vara värt det pris, som päls-handlaren med tanke på sitt arbete begär. Det är f. ö. icke bara i Sverige, man helst vill ha skinn långväga ifrån. I Amerika är man tvungen dölja skunkens inhemska ursprung under namnet "Black Marten" för att få den såld.

Låt oss nu emellertid efter alla dessa irrfärder med de långfarande pälsvarorna återvända till vår egen ort. Av den förut nämnda pälsmodeställningen i Stockholm ha kommitterade, hrr Anton Andersson, Wilh. Lindner och Albert Stridsberg, jämte deras medhjälpare, all heder. Utställningen omfattar bortåt 200 nummer. 16 firmor deltaga: Bernh. Englund, Helsingborg, J. E. Hedstrand, Göteborg, Lagerström & Johansson, C. J. Lindner, Pälsateljén, Söderman, Thöldte i Stockholm m. fl.

Dyrgripen är en sjal av rysk sobel, som går på 7,5000 kr., men där finns också billiga saker, t. ex. en herrpäls för 325 kr., en damjacka av hamster för 500 o. s. v. Skunk och persian äro numera nere i fredspris, medan vårt eget gräverk f. n. är 2 à 3 gånger så dyrt som för två år sedan. Mård och skunk äro nog de mest omtyckta skinnen i Sverige just nu. Vad modellerna beträffar, så äro ju korta pälskappor moderna och likaså kragar och vida kappor i kimonomodell.

Körsnärsyrket är som bekant svårärlt och prövande. Få kvinnor lov att bli körsnärer? fråga vi en av de ledande inom yrket. Han förnekar det, men medger, att det åtminstone delvis är konkurrenshänsyn, som stänga dem ute från det svårare och bättre betalda arbetet. "Men när jag själv vill ha gjort något nytt, något som avviker från slentrianen och det gamla vanliga, då låter jag min hustru göra det", tillägger han.

T.

SVENSKA ARBETET I SAMARA

Samaradelegationen välkomnas vid sin återkomst till Stockholm av överstyrelsen för Svenska Röda korset. I mitten (med buketten) delegationens ledare, generalkonsul Ekstrand (Pressfoto).

En bild från delegationens arbete: barn i byn Vingradovska vänta på utdelning av Räddnings Barnens kläder.

BLAND ALLA DEM SOM HA HJÄLPT I RYSSLAND, ha svenskarna gjort sin sak bäst och redigast — det kan man, med stöd av vad man hör därifrån, lugnt påstå. Tack vare den nu hemvända Samara-expeditionens arbete ha omkring 150,000 (Forts. sid. 968.)

A.-B. C. J. LINDNERS
PÄLSVARUINDUSTRI

HANTVERKAREGATAN 6
BIRGER JARLSGATAN 16

Stort urval av
PÄLSCOLLIER
I OLIKA SKINNSLAG

SPORT OCH ÄKTENSKAP

EN AV MINA KVINNLIGA BEKANTa brukar säga, att en av anledningarna till att hennes äktenskap är så lyckligt, är den, att hon och hennes man sporta så mycket tillsammans. Hon blir visserligen mycket mager av all sportutövningen, tillägger hon, men vad gör det, när hon bara är lycklig.

Damen i fråga överdriver kanske, men något ligger det säkert i hennes ord. Bland de olika slags intressen, som kunna förena man och hustru, är nog intresset för ett friskt och stärkande friluftsliv icke det sämsta. I de anglosaxiska länderna kan nog vem som helst nämna en hel del namn på bekanta sportande äkta par. Hos oss kan man det kanske inte — men detta endast därför att svenskarna inte bry sig om att bilda rubriker bland »fashionable news». Eljes — hur många äkta par finns det inte också bland oss, som ägna en god del av t. ex. sin sommarledighet åt gemensamt friluftsliv, på fjällen, under segling, på cykelturer o. s. v. För att i alla fall nämna några namn, så ha vi redan tidigare en gång i annat sammanhang talat om fru Hanna Almén i Göteborg; fastän hon är både mor och mormor, brukar hon om somrarna göra långa cykelturer med sin man, under vilka det ibland »göres» 10 mil om dagen. Redaktör Torsten Fogelqvist kunde i somras också berätta om långa cykelturer, som han företagit tillsammans med sin fru. Gustaf och Maja Fjæstad äro ett idealiskt både konstnärpar och idrottspar. Båda äro bl. a. utmärkta skid- och skridskoåkare. — Slutligen visa vi på denna sida också några bilder av sportande äkta par av något yngre årsklasser. En av de avbildade, fru Elsa Carlberg i Halmstad, som erövrade kvinnliga idrottsmärket i guld efter det hon blivit både maka och mor och — det inte minst besvärliga inom en officersfamilj i våra dagar — husmor, har på vår uppmaning i det följande själv berättat om sina meningar och erfarenheter i fråga om sport och äktenskap. T.

Den gifta kvinnan borde sporta mera.

Det finns många som med förebråelse i rösten undrat: »Hur har du tid och lust

Fru Elsa Carlberg, som syns här med sin man, kapten C., Halmstad, säger här nedan en del förnuftiga och på erfarenhet grundade saker om den gifta kvinnan och sporten.

att sporta nu, sen du har hem och barn att sköta?» Jag svarar alltid: »Hur har du råd att kasta bort hälsa, välbefinnande och sund glädje genom att låta bli?» Det är nämligen min fasta övertygelse, att just vi gifta kvinnor borde begagna oss av sport och gymnastik i långt större utsträckning än vad som nu är fallet, för att till sena år kunna bibehålla hälsa och spänstighet. Vi husmödrar behöva så väl komma ifrån vårt arbete då och då. Kom ihåg att de flesta av oss arbeta dygnet om, om inte med händer, så med tankar, och i längden »går det på nerverna» som det heter. Det är inte alls underligt, och vi böra i tid motarbeta detta onda. Det finns naturligtvis många sätt — beroende på omständigheter och ekonomi — men ett enkelt, friskt och roligt motgift, som var och en har råd att bestå sig med, är sporten. Den skänker behaglig trötthet och sund vila, frisk luft och lagom motion, samt förhindrar till en viss grad modlöshet och pessimism, därför att man alltid har något att glädja sig åt. Detta, att kunna glädjas för egen del, minskar icke vårt värde som mödrar och husmödrar, men bibehåller vårt sinne ungt och vårt mod glatt! Tänk på ett parti tennis en härlig solskensdag, en långpromenad på hösten, när luften är klar som kristall och träden prunka i underbara

färger, en uppiggande gymnastiklektion mitt i julstökets, eller en cykelfärd med man och barn när våren håller sitt intåg och vägarna bli farbara! Intet av allt detta fordrar någon slags specialskicklighet för att framkalla nöje, — endast en spänstig kropp och en fast vilja att bibehålla den sådan, även sen det första ungdomen är förbi. —

Gemensamt intresse för sport och utövandet därav, är ett sådant trevligt inslag i äktenskapet. Den eftersträvansvärda kamratandan kommer av sig själv till synes, föräldrar och barn mötas i ömsesidig förståelse för den glädje sporten skänker, och ännu ett band knyter familjekretsen samman. Vad nu speciellt »man, hustru och sport» beträffar, så är det rent av uppfriskande att mötas på neutral mark! Vardagslivets små besvärligheter glömmas bort när man är ute och sportar tillsammans, — och hur väl behövs inte en frisk fläkt man och hustru emellan!

Det säger sig ju själv att kvinnan bör sporta med förstånd och måtta, — alla överdrifter äro tråkiga och skadliga! Här i landet, där vi ha vår väl avvägda gymnastik behöver dylikt ej förekomma, dessutom angeva fordringarna för kvinnliga idrottsmärket — lågt satta som de äro, — till vilken gräns vi böra hålla oss. Varje frisk kvinna kan taga idrottsmärket om hon vill, och om hon har företagsamhet, — det är bara synd att så få lägga sig till därmed. Inte för märkets skull såsom sådant, utan därför att det skulle visa dem vägen, och giva dem lust till att utöva mera sport och mera gymnastik än vad som nu är fallet — isynnerhet bland de gifta kvinnorna. — »En frisk själ i en frisk kropp», är det icke ett mål, väl värt att sätta in kraft och intresse för? Sport, gymnastik, friluftsliv, sol och friska vindar, skänker oss detta, bara vi förstå att rätt begagna oss därav. Men här, som överallt annars, gäller det att göra sin personliga insats — utan insats ingen vinst. Vinsten, när den faller ut, är emellertid väl värd sitt pris. Alltså, lägg inte sporten på hyllan fast vigselringen kommit på — de trivas så utomordentligt bra tillsammans!

ELSA HÆGER-CARLBERG.

Tre bilder, som lämpligen kunde rubriceras: familjeliv och sport. De visa, hur en känd yngre advokat i Stockholm och hans fru tillbringar sina vinterferier och sina sommariditö. Parets fyra hurtiga pojkar (i mitten) synas inte stå föräldrarna efter.

Ett försök övertygar Eder om att marknads bästa tvättmedel är **KRISTALLIN**

från **OLJEFABRIKS A.-B. UNION - MALMÖ**

ETT BEDRÄGERI I ROSENROTT. AV IVAR THOR THUNBERG

BORTGLÖMD I ETT HÖRN STAR EN gammal klocka och suckar. Tolvslaget kommer trött och dämpat som en utdragen gäspning. Glammet yr kring väggarna och någon tid existerar inte. Något så bortglömt som den gamla klockan finns inte, och tidens ansikte är bedrägligt tråkigt. Några par svänga om i takt med sina ljusa förhoppningar, allvarligt och surt beskådade av panelernas levande ornament. Dörröppningarna äro de tråkiga och misslyckade ynglingarnas plats. De se ut som en skara låghalta, där de stå och vika knä av trötthet. De gamla mammorna postera i hörnen. Här äro de minst i fara att stöta ihop med den förkroppsligade glädjen. Männen ha de i säkert förvar vid smårummens spelbord. Så finns det en jätttestor glasveranda med palmer och skymmande vrår, och här prövas helt diskret intrycken från balsalen och de erotiska möjligheterna för framtiden. Viskningen går som ett sus genom palmerna.

I närheten av avklädningsrummen står konsulinnan Almkvist och hennes man.

Den rysliga konsulinnan Almkvist! Hennes man var en oansenlig stackare men en förtjänsternas storman; välgörare och en allmänhetens tjänande ande. I det sällskap hans kära maka trivdes, var han omöjlig. Men som den förstående själ till kvinna han var gift med blev sällskapet aldrig utan en skrattretande förklaring över mannens »inre trötthet». Det högst intressanta uttrycket hade fru konsulinnan uppfångat någonstans och lagt väl på minnet.

De båda, mannen och hustrun, hade helt tillfälligt stött samman utan att förut ha råkat varandra på ett par timmar. De utbytte några hastiga repliker, frun med hetsig men ändå försiktig röst. Det blev en liten paus. Då konsulinnan åter började tala efter att först ha sett sig omkring var rösten smeksam, och hennes man hade den kära kunskapen att veta hur håfull den var.

— Lille Evert! För min skull stannar du nog några minuter till? Hennes mörka, falska ögon bådo så hjärtligt om motsatsen.

— Förskona mej! Du ska få bli ensam utan det där.

— Du stannar?! Inte sant?! Då jag ber dej.

Hon tog ett lätt grepp i frackslaget och ökade på smekningen i rösten med ett slags joller, då hon fortsatte:

— Ser du, käre Evert, jag har ännu inte gjort en enda liten erövring i kväll, och det måste jag, som du vet, om inte mitt humör i morgon skall bli dej allt för plågsamt.

— Så gammal du börjar bli. Du har mitt uppriktiga beklagande. Just dej beklagar jag, och jag önskade att du hade något av mannens möjligheter. Ditt humör är jag gudskelov inte beroende av längre.

— För gammal, menar du, min vän. Gammal! Det finns ännu tillfällen, då du säger motsatsen.

— Vilket alltid kostar dej stora ansträngningar innan vi kommer dit. God natt, Margit! Mätte lyckan vara dej bevågen. Hopas du inte råkar ut för några misräkningar. Du befinner dej i ett farligt skede. Nu går jag.

Konsuln gjorde för sin fru en artig bugning, svängde om mot rockvaktmästaren och fick en lika artig bugning tillbaka.

Konsulinnan blev en kort stund stående orörlig, medan blicken med ett hästkt ut-

tryck följde mannen och en svag sky drog över hennes blekfeta kinder. Vänta du, lyste det i blicken. Hon kände det som om hon skulle få en ny rynka varje gång hon drog det kortaste strået i ordväxlingarna med mannen. Då hon vände sig utåt salongen, var hennes mun leende och ögonen hade sitt vanliga sugande uttryck.

En ensam herre hade stått i närheten och observerat paret. Det är ovisst om han inte även hört ett och annat ord av samtalet. Det var en medelålders ståtlig man. Han såg alldeles för »intressant» ut för att vara från småstaden, och samtalet sänktes till viskningar, där han gick fram. Han slog en lov kring konsulinnan, så påkallade han hennes uppmärksamhet en smula överrumplande. Det blev både förtjusning och förvirring. Det senare var en ovanlighet hos konsulinnan och klädde naturligtvis övermåttan.

— Förlåt, jag var visst nära att skrämma er. Tillåter ni mej göra er bekantskap och för en kort stund erbjuda mitt sällskap? Mitt namn är Paul Nilson, filosofie doktor. Jag är främling och känner mej mycket ensam just nu. Tycker ni att jag är både ohövlighet och närgången?

— Ni pratar, herr doktor. Konsulinnan Almkvist.

— Tack. — Tack för er vänlighet och er förståelse. Ni har uppriktigt sagt intresserat mej mycket, och jag har varit närgången nog att stå och betrakta er. Ja — när ni så blev ensam nyss passade jag på. Ni förlåter mej väl att jag kommer och ber om er bekantskap utan mellanhänder. Jag vågar mej på en smula fritt uppträdande ibland, vilket naturligtvis oftast är mej själv till förgäelse.

— Så sorgligt hoppas jag att det inte skall bli nu. Jag är er tacksam att ni kom. Ett par minuter till, och jag skulle ha känt mej mycket ensam. Jag är förfärligt rädd för ensamheten, för då känner jag mej tråkig. Det var min man jag nyss skildes vid. Jag ville stanna, men han brydde sej inte mycket där-om, utan han for hem han. Och så förstår ni hur den äktenskapliga barometern står en sådan här stund. Vi gör precis inte några offer, då det gäller varandras nöjen. — Ja, förlåt uppriktigheten. Men det är ju tidens lösen att göra sej intressant genom att tala om vad som ligger det egna lilla hjärtat närmast.

Mannen sekunderade utanlaxan så gott han förmådde men avvärjde till sist:

— Dansar ni?

— Jag är trött.

I det lakoniska svaret låg en liten anvisning förborgad och som till konsulinnans belåtenhet uppfattades på rätt sätt.

Iduns kvinnliga akademi

anhåller att våra läsarinor ville inkomma med förslag till pristagare för 1922 med angivande av någon svensk kvinna, som kan anses berättigad till hederspriset 1000 kronor för belönande eller främjande av någon förtjänstfull kvinnlig gärning.

Respektive förslagsställare torde så *noggrannt* som möjligt motivera sina förslag samt underteckna dem med sina fullständiga namn och adresser. Förslagen torde insändas till akademiens sekreterare, doktor *Karolina Widerström*, Gamla Kungsholmsbrogatan 19, Stockholm, ju förr dess hellre, men senast före utgången av oktober månad.

— Föredrar ni i stället en stund bland palmerna?

— Det skulle vara skönt med några minuters vila. Jag är gubevars medverkande här och har ett litet rum därborta för min räkning. Där kan vi få några minuters pratstund om det skulle intressera er.

— Ni är allt för älskvärd.

Sceneriet var ordnat till belåtenhet. Konsulinnan hade en väl utarbetad ställning på chaislongen. Mannen halvlåg i en fåtölj och rökte cigarr. Då tankarna bollat slut med de vanliga banaliteterna, sade främlingen helt plötsligt med ett litet skratt:

— Har ni verkligen inte känt igen mej?

— Vad för något?!

— Kommer ni inte ihåg Paul Mortensen — »käre Paul»? Han som en gång var så dödligt förälskad i er.

— Nej! — Men — är det —. Kan det vara möjligt?

— För bättre är det inte. Vad säger ni om det sammanträffandet? Väl knappast väntat. Fanns det då inte det allra lilla minsta kvar av — käre Paul?

— Av allt jag kunnat komma att tänka på, då jag såg er så inte på käre Paul. Så gränslöst förvånad jag är. — Gränslöst! Det är nästan att komma med för mycken överraskning på en gång. Att träffa käre Paul och i honom återfinna den berömda doktor Mortensen. Så lustigt! Så förtjusande! Låt mej trycka er hand! — Vad har då fört er åter till våra trakter?

— Förvånar det er att jag till sist besöker min hemtrakt. Min ungdoms och mitt lidandes stad.

— Jag tycker att det är en hel evighet sedan ni reste härifrån.

— Femton år sedan.

— Och under den tiden har ni inte låtit höra av er. Inte heller har ni några släktingar här.

— Resor och tillfälligheter.

— Asch!

— Låt gå då för självjord slump. Det kunde ju alltid vara roligt att se hur det gått er.

— Aj, herr doktor. — Håhå-jaja. Tänk skoltiden. Så mycken kärlek — platonisk.

— Platonisk. Ligger kärleken bäddad i tjugo års glömska, kan man nog säga att den är platonisk. Jag hade i alla fall äran att veta av den myckna kärleken, jag.

— Ert stora lidande, som jag vill minnas ni talade om.

Konsulinnan sjönk i hågkomster och började skratta. I doktors ögon brann det till, och det kom ett hårt drag kring munnen.

— Kommer ni ihåg kvällarna i mitt hem? — Och alla pojkar?

— De var många. Man satt i den blå soffan. En fick luta sitt huvud mot ert över geografen, en annan över svenska historien, en tredje över svenska, engelska eller franska grammatiken. — Jaja. — Kom i kväll, viskade ni med er mjuka stämma. Det blir inga fler.

— Ni tillhörde svenskskrivningskvällarna.

— Bara ni! Det var ett magiskt ord. Men genom sorgliga erfarenheter ställde man sig tvivlande. Då viskades det ännu trovärdigare: Säkert! Nog tror ni mej väl?! Och det var er hemlighet, att ni fick den saliga enfalden att tro. Så gick man i bävande väntan på kvällen. Man fann er ensam i — två

VÄGGLÖSS

utrotas med **Cyanvätegas**.

Riks. 237 10.
Allm. Söder 335 52.

KACKERLACKOR

utrotas med **Kackerin**.

Begär prospekt och intyg. Sveriges största firma inom branschen är
DESINFEKTIONS SAKTIEBOLAGET HYGIEN
BRÄNNKYRKAGATAN 3. STOCKHOLM.

RÅTTOR

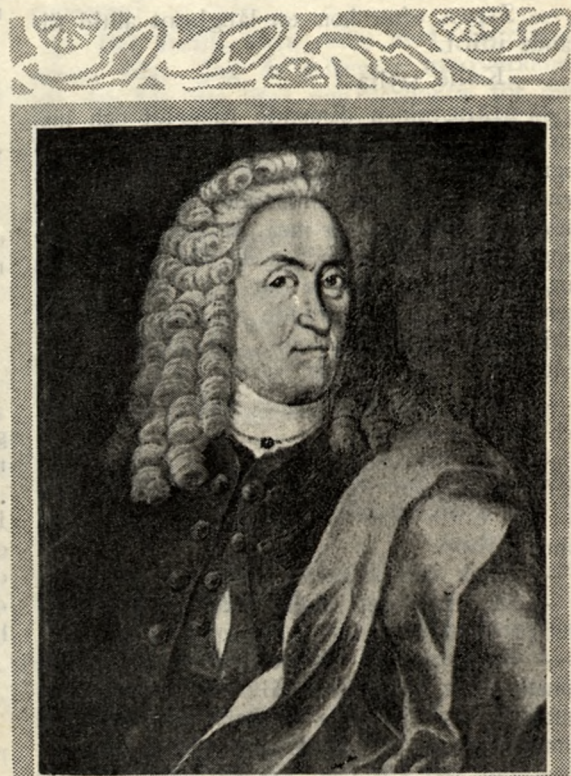
utrotas med **Rattoxin**.

Telegramadress:
DESINFEKTION.

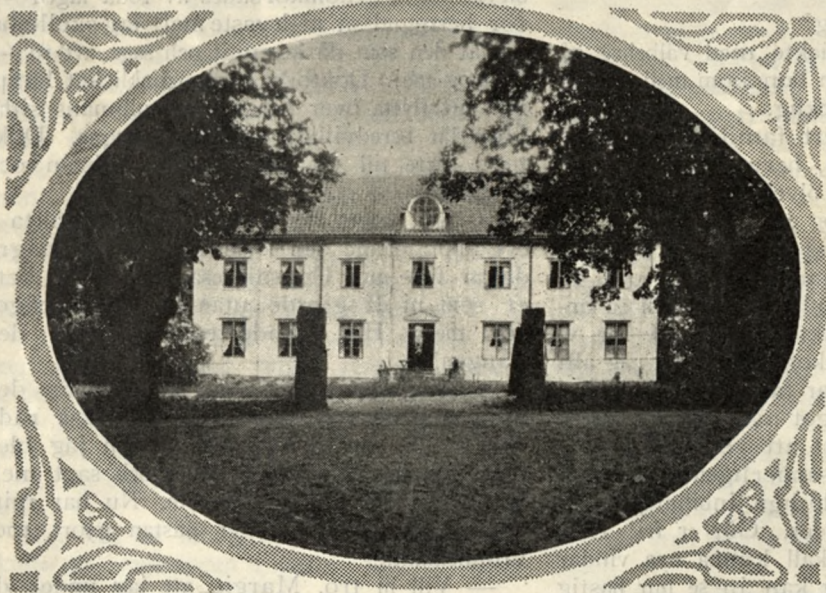
PÅ SLÄKTMÖTE. AV MARIKA STJERNSTEDT

Från ett släktmöte av en släkt, som alljämt håller samman, hur skilda intressen medlemmarne än fått: det Stjernstedtska släktmötet på Risberga den 10 september 1922. Bland deltagarne ser man författarinnan fru Marika Stjernstedt (sittande i mitten till vänster) och hennes man, författaren Ludvig Nordström.

Stjernstedtska släktens stamfader, landshövding Johan Thesleff, adlad baron Stjernstedt, f. 1653, d. 1722.

Den gamla släktgården Risberga i Uppland.

Interiör av förmaket på Risberga.

— JAG HAR VARIT PÅ SLÄKTMÖTE.

Kan det vara misstag av mig att tro, att ett dylikt yttrande kanske ännu för ett tjugotal år sedan i huvudsak skulle framkallat småleenden? Släktmöte, jo jo! »Släkten är värst», det vet man, och ett helt möte av släktingar, det måtte kunna bli en verklig liten orgie av små sötsura uppgörelser och anmärkningar och indiskreta frågor — sådan var väl tankegången.

Fordom höllo släkterna nog ihop mer än i allmänhet sker numera. Men detta tog sig ofta endast den formen, att man inom släkten höll pinsamt väl reda på varandra; man besökte och smått kontrollerade varandra; man skrev brev till varandra, där den enes eller andres göranden och låtanden togo stor plats och utförligt kommenterades. Äldre tanter och ävenså de litet förkomna inom släkten gästade långvarigt dem, som kunde taga emot, och dessa gästspel voro ingalunda alltid efterlängtrade. Vid giftermål hade släkten sitt ord med i laget och skydde ej att ampert

yttra det, om de tilltänkta partien ej voro till behag. Och visade sig någon inom släkten ha åsikter eller ett sätt, vilka gingo emot den gängse traditionen, var släkten in corpore generad eller uppbragt och kunde även anse sig befogad att taga itu med saken.

För allt detta har vår tid satt och sätter allt mer punkt. »Släkten» har smultit ihop till blott och bart familjen, d. v. s. de allra närmaste, och det betraktas numera bland de ojämförligt flesta av oss lika taktlöst att lägga sig i sin kusins hjärteangelägenheter som i en främmandes — om ej särskild vänskap binder. Den obligatoriska ömma kärleken till alla, med vilka man hade minsta släktskap, har även upphört gälla: sina känslor får man skänka på andra grunder. Jag minns för min del hur släktkär min far var. Han hade verklig glädje av att upptäcka t. ex. någon sysslings barn, som han ej förut haft reda på, och lade gärna bort titlarna med denna kort förut obekanta person. Men de flesta av min generation med mig, liksom ännu mer

de ännu yngre, torde nog endast finna det sökt och besvärande att nödgas dua folk man visserligen är besläktad med, men råkar blott händelsevis och så gott som ingenting vet om.

Och likväl, under detta och med allt detta, skulle jag vilja påstå att en släktkänslans renässans i våra dagar dock alldeles bestämt börjar segla upp. Jag har, som sagt, varit på släktmöte, och jag har därifrån med mig en livlig känsla av dylik renässans, som dessutom står sig bra även när jag sammanställer den med iakttagelser från flera andra håll under senare år.

Jag skall först berätta litet om mötet, i den mån det kan intressera andra än deltagarne, d. v. s. i största allmänhet och från den synpunkt just, som jag här ville göra gällande.

Stjernstedtska släktföreningen, som räknar ett 50-tal medlemmar, alla tillhörande släkten — eller i släkten ingifte, manliga såväl som kvinnliga, men ej deras barn, om dessa bära annat namn, alltså där endast modern tillhör släkten — stiftades

(Forts. sid. 966.)

ETT SLÄKTMÖTE PÅ JOHANNISHUS

Tidning

I förra månaden samlades medlemmar av Wachtmeisterska släktens fem olika linjer till släktmöte på Johannishus, på inbjudan av generaldirektören greve Hans Wachtmeister. Världinna var hans syster, fröken Sigrid Wachtmeister. På bilden synas:

Stående från vänster: godsägaren greve Claes Wachtmeister, fröken Daroy W., friherre Nils Gyllenkrok W., grevinnan Mathilda W., född v. Suwald, grevinnan Lisa W., attachéen, greve Carl W., grevinnan Märtha W., f. de Geer, löjtnanten, greve Gustaf W., grevinnan Elsa Hamilton, f. W., grevinnan Adèle von Graeben, f. W., civilingenjören, greve Hans W., förste hovstallmästare, greve Carl W., överste, greve Carl W., friherrinnan Lotty Gyllenkrok, f. W., löjtnanten, greve Nils W., friherrinnan Mary Bennet, f. W., kabinettskammarherre, greve Axel W., grevinnan Ebba W., godsägaren, greve Hugo W., överstelöjtnanten, greve Fredrik W., ryttmästaren, greve Axel W., konteramiralen, greve Alarik W., landshövdingen, greve Axel W. Sittande från vänster: fröken Elisabeth W., grevinnan Sofia W., f. von Otter, grevinnan Louis W., f. v. Carleson, grevinnan Harriet W., f. W., fröken Sigrid W., f. d. generaldirektören, greve W. Sittande på marken från vänster: grevinnan Carola W., f. Eckermann, grevinnan Ninnie W., f. W., fru Ebba Uggla, f. W., fru Gunilla Bohe-mann, f. W.

Foto D. F. Källman.

Från hoofotografen Flodins utställning

visa vi här ytterligare två vackra bilder. T. v.: Muren (Motiv från Borgholm), t. h.: Britta och Ingrid (pigmenttryck).

ETT NYTT PORTRÄTTGALLERI ÖVER BEMÄRKTA SVENSKA KVINNOR

HUR MÅNGA SVENSKA KVINNOR utöva f. n. offentlig verksamhet i mera bemärkt ställning? Den som närmast skulle just nu kunna ge ett svar på den frågan är redaktör N. S. Lundström, som f. n. håller på med att utarbete en biografisk kalender med porträtt över svenska kvinnor, vilka genom sitt arbete mer eller mindre trätt inför offentligheten. De kvinnor, han för verkets avfattande satt sig i förbindelse med, uppgå till bortåt 2,000 — det är alltså ingen ringa skara.

— Jag har själv blivit förvånad över hur starkt kvinnorna framtråda på åtskilliga områden, säger redaktör Lundström vid en intervju. Särskilt är det nu de yngre årsklasserna, som bryta sig väg, och jag är naturligtvis framför allt angelägen om att få dessa »nya ansikten» med. Ännu för

(Forts. fr. sid 964.)

för tio år sedan på initiativ av några ur sagda släkt, vilka helt formlost kommit samman en dag och tyckt att »man kunde gärna träffas allmänt någon gång och hålla litet ihop». Tanken vann gehör; året därpå konstituerades föreningen stadgeenligt och har sedan dess sammanträtt vart tredje år. Dess praktiska ändamål är att småningom få ihop stipendiemedel för studier, resor o. d. åt medlemmar; men det ideella ändamålet, om än ej så klart uttryckt, är givetvis än mer påfallande: det är att skapa vänskap, icke påtvingen eller påflugen, utan fri och naturligt utvecklade genom kordiala sammanträffanden, mellan människor ur en liten grupp, som tack vare gemensam ärvlig läggning kan ha förutsättningar till ömsesidig sympati. Och det måste sägas att föreningen hittills har lyckats utmärkt.

Det senaste och tredje mötet ägde nu i början av september rum på Risberga i Uppland, en gammal herrgård, som tillhört medlemmar av släkten i över 125 år. Vid min ankomst visades jag upp till ett gästrum, som enligt uppgift senast tapetserats för 80 år sedan — obs.: tapeternas färger voro ännu som nya! — när den då unga »fröken Hedda» skulle få rummet till sitt. Jag mindes denna min fars faster Hedda från min barndom och tidiga ungdom, då hon var en mycket gammal dam, hos vilken min mor och jag gjorde söndagsvisiter, och det var underligt att nu snygga upp mig litet efter bilfärden framför samma spegel, där hon en gång speglat sitt täcka flickansikte!... I förmaket voro tapeterna betydligt nyare, bara 60 år, ja, till den blå och vita Mariebergskakelugnen, den gustavianska möbelen, empirespeglarna mellan fönstren med deras grönaktiga fönsterglas, verkade de sannerligen också helt »nya», endast distanserade i fråga om modernitet av belysningen, nämligen stearinljusen i takkronan och lampeterna, ersättare av gångna tiders hemstöpta lyse! — och så naturligtvis av oss levande, nya tiders, förändrade tiders barn, inbördes rätt olika till ålder, levnadsbanor, strävanden.

Men det vackra gamla rummet fick strax en magiskt enande verkan på oss alla närvarande, värdar och gäster, kusiner, syslingar, eller än mer avlägsna anhöriga. Ty ofrånkomligt påminde det oss om alla dem, som före oss rört sig i denna samma aldrig rubbade miljö, och av vilka de första

N. S. Lundström.

av kvinnorna i mera bemärkt offentlig verksamhet. Men om jag t. ex. toge med alla lärarinnor, skulle det ju bli en formlig lärarinnekalender. Ur lärarinnekåren har jag

tillhört en enda syskonring. Vi visste att dessa längesedan avlidna, som en gång kallat detta hem sitt eget, dem ägde vi nu tillsammans. Vi blickade upp till väggarnas familjeporträtt. Liknade något hos oss honom där — eller henne? Hade våra röster eller tonfall något av samma klang, som nu tystade röster och tonfall fordom härinne haft? Hade våra lynnen något av samma skiftningar som de lynnen ägt, vilka en gång yppades här? En av döttrarna i huset slog sig ned vid tafeln och lät höra några gammalmodiga takt: hade inte de hädanfarna en gång lyssnat till ännu gammalmodigare toner med något av samma sinne som vi själva? Omedvetet ville vi tro det — och vi visste väl knappast i det ögonblicket hur vi därmed skänkte våra hjärtans enkla bifall till ingenting mindre än den moderna tanken om släktenhet och om det fasta sambandet mellan de levande och de döda inom människorasernas utvecklingshistoria.

Men därmed fick också tillvaron av vår anspråkslösa och för utomstående aldeles likgiltiga lilla släktförening en innebörd utöver den att blott ge trevnad och vänskap för stunden; den fick en mening utöver sig själv.

Detta intryck förstärktes av ett föredrag, varmed en av släktens yngre medlemmar livligt fängslade oss. Det var en historik av släkten, sträckande sig över tre hundra år tillbaka i tiden och fram till ungefär våra förfäders dagar, och denna historik visade sig vara något mer än en blott genealogisk uppräknings. Ur det material som stått till buds, gamla inlagor, kärva ämbetskrivelser, ett fåtal brev, andras omnämnanden, bevarade slagord, hade författaren överallt sökt leta sig fram till det karaktäristiska, typiska och fortlöpande. Historiken blev härigenom något av ett bidrag till människoforskning; den rörde sig med sociala faktorer på ett sätt som i sådant sammanhang skulle varit nästan otänkbart ännu för ett kvarts sekel sedan; den belyste för oss alla, som hade något av samma blod i ådrorna, själva de utgångspunkter ur vilka vi samtliga, mer eller mindre, hade att söka rätt på oss själva som samhällsmedlemmar. Fattade på detta vis få en släkts historia, en släktförening, släktingars sammanhållning sannerligen helt annan betydelse än någonsin forna dagars välmenta, men inte sällan besvärande personintresse kunde ha.

några år sedan var det mycket sällan man t. ex. fann ett kvinnligt namn i Statskalendern. Nu är det åtskilliga. Jag har tagit med alla kvinnor, som stå upptagna där. Men ännu så länge finns det bara jag tror tre kvinnliga läroverkslärare.

Min avsikt är ju att ge en så fullständig bild som möjligt

därför valt ut endast föreståndarinnor och i övrigt sådana kvinnor, som gjort sitt namn känt i verksamhet även utom skolan.

I många fall är det naturligtvis mycket svårt att få rätt på dem som rätteligen borde vara med. Detta gäller t. ex. kvinnor i kommunal verksamhet på landsbygden. Jag vill begagna tillfället att säga — fortsätter redaktör Lundström — att jag är tacksam för att få direkta påstötningar om att den ena eller andra kvinnan borde vara med i detta arbete. Ett utelämnande hittills kan förklaras som ren glömska och behöver ingalunda tolkas som oartighet. För övrigt ber jag få uttrycka min tacksamhet mot Idun — tidningen har varit mig till ovärderlig nytta också när det gällt att få reda på de »nya ansikten».

(Forts. nästa sida.)

Det skulle glädja mig om dessa rader i all sin korthet kunde ge impulsen till att även andra släkter slöte sig samman efter snarlika linjer. Redan har ju, som bekant, så skett på flera håll, men allmänt är det inte. Dessutom har jag ibland fått höra den uppfattningen råda att endast adliga släkter »brukade» sammansluta sig — som om en släktförening skulle innebära något pretentiöst. Men för en sådan uppfattning finns ingen förnuftig grund. Alla släkter som sådana äga lika intresse för forskaren eller historikern och inte minst för släktmedlemmarna. Känn dig själv, är ett motto för alla. Den rasbiologiska vetenskapen, en av vår tids mest framträdande, om den också ännu blott befinner sig i sin linda, skall en dag kunna ha hjälp av en riklig dokumentsamling, framdragen ur olika genom släktskap sammanbundna människogrupper. Och varje släkt kan dessutom ha nytta och trevnad av att förnimma sig själv som enhet. Har föreningen blott stiftats, vaknar intresset för den helt säkert lättare hos släktens olika medlemmar. Ett arkiv kan bildas, dit brevsamlingar, fotografier, diverse familjerepeteringar, m. m. hopbringas, istället för att — som hittills tyvärr så ofta sker — efter ägarens död falla i glömska och försvinna.

Bara de skatter, som gått förlorade i form att gamla typiska fotografier äro säkert inte obetydliga.

Det är visst och sant att icke alla ha den turen att kunna träffas till släktemöte på en gammal minnessuggererande familjegård och njuta samvarons behag under höga lindar eller vid marschallars och kulörta lyktors stämningsfulla ljus i parken efter middagen... Men detta är ju ändå bisaker. Idén och glädjen med en släktförening i våra dagar är innerst oberoende av detta angenäma plus. I vår tid, så hård, så ovänlig och splittrad, blir en släkts sammanhållning — som en av mötets talare också framhöll — rent av något likt en symbol för viljan till inbördes hjälp och inbördes förstående, viljan till gemensamma uppgifter mot bakgrunden av gemensamma möjligheter. Och låt oss inte glömma, ur det lilla växer det större, och ur fostran inom ett blygsamt litet släktförbund kan — ifall denna fostran fattas rätt, naturligtvis — växa den stora vinningen av ökat förstående för sammanhållning och gemenskap ännu mycket vidare omkring.

Gubben's Kalasbollar
Ostronanjovis
Caviar rekommenderas!

A.-B. HUGO HALLGREN'S KONSERVFABRIKER, Göteborg

PÄLSVÄRK

BLIR ELEGANT
KEMISKT TVÄTTAT
HOS

ÖRGRYTE KEMISKA TVÄTT- & FÄRGERI AB GÖTEBORG

STEINWAY & SONS

ENSAMAGENTUR:
LUNDHOLMS PIANOMAGASIN
STOCKHOLM • JAKOBBERGSGATAN 39.

**KÖP
TANGENS
GARDINER**

Skönhetsvård.

Under många år fanns icke den äkta engelska "Erasmic Vanishing Hud-creamen" i parfymaffärer här i Sverige och dock hade dess rykte nått hit genom en hel del av societetens damer, som hade lärt känna och uppskatta detta enastående skönhetsmedel i dess hemland och sedermera anskaffade creamen direkt från England.

Erasmic Vanishing Cream, som besitter hemligheten med skönhets och ungdomens bevarande, finnes nu i Sverige och säljas i burkar à Kr. 2:25.

Erasmic Perfumers, London & Paris
Huvuddepot för Sverige Carl Dichel
A/B, Sthlm, Tunnelg. 19. — Riks 102 88

CRESCENT TVÅL

är tillverkad av de bästa ingredienser och kvaliteten är därför den högsta möjliga, giver snabbt ett fint och rikligt lödler, vilket är särskilt värdefullt vid finare tvätt. Crescent Tvål är den lämpligaste tvålen vid all slags tvätt och rengöring i ett hushåll.

CROSFIELD,
Warrington

Partiförsäljning
för Norra & Östra Sverige:

PERA KÄLLGREN
Mästarsamuelsg. 49 Stockholm.
Rt. 7144.

För Västra & Södra Sverige:

CLARHOLM & BERGMAN
Göteborg.

OTTOMANER

Förmånliga betalningsvillkor.

THORVALD OLSEN, Blecktornsgränd 6, Stockholm
Allm. Tel. Söder 9851.

**PARAMINT
PASTILLER**

FÖRORDAS AV LÄKARE.
Vid sjukdomar i munhåla och sval.
Effektivt skydd mot smitta vid
epidemier.

SÄLJAS ÖVERALLT
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM

(Forts. fr. föreg. sida.)

Så långt redaktör Lundström. Arbetet, som han hoppas få färdigt till jul, skall utan tvivel bli av stort värde. En journalist behöver inte se sig om för att märka vilken lucka det kommer att fylla. Det finns ju visserligen förut en uppslagsbok över bemärkta svenska kvinnor, utarbetad på Årstakommitténs initiativ, men den är nu föråldrad och har aldrig varit särdeles fullständig. Men det är icke endast på tidningsredaktionerna arbetet blir av värde. All personhistoria har ju dels stor praktisk betydelse, och dels gömmer den ett ovärderligt kulturdokument. Det nya porträttgalleri, »Svenska kvinnor i offentlig verksamhet» som det kommer att heta, kommer utan tvivel att — förutom all den praktiska nytta det skall göra — ge en utomordentligt intressant kulturbild. Det har också av de inströmmande subskriptionerna visat sig, att intresset bland kvinnorna för det nya verket är alldeles oväntat stort.

T.

Ett bedrägeri i rosenrött.

(Forts. fr. sid. 963.)

vinna. Ni behöver aldrig återvända till den här staden. Här är luften unken. Där ute pulserar livet. Jag bjuder er andlig vidd. Ni ska dricka det livsberusande vin er själ längtar efter. Kom! Min bil väntar där nere. Vi köra först till Göteborg och så vidare med båt. Tänk inte! Handla bara! Grip det efterlängtdade tillfället. Ni kommer inte att ångra er. Det är tråkigheten ni lämnar, mot livet och glädjen ni reser. Följ mej! Kom!

— Ni gör mej tokig!

— Ingenting behöver ni tänka på. Jag ska ordna allt. Er stora stund är kommen. Livet har sina lagar. Mot den bryter man inte ostraffat. Känner ni inte vad som krävs av en utvald!? Jag är sänd för att befria er ur det förtrollade berget. Här suger de grå dagarna er livskraft i förtid. Vad väntar er, och vad är ni till för nytta? — Skulle ni till sist ändå vara tvehägsen, skall min vilja tvinga er. Det är både min plikt och min rätt. Ni är gåvan jag lidit mej till. Om några timmar är vi i Göteborg. Där ordna vi det nödvändigaste. Och sedan vidare. Nu måste ni! Var lugn och — kom!

Rodnaden drog över fru konsulinnans ansikte, och hennes ögon brände sig in i främlingens. Som en hypnotiserad reste hon sig och följde mannen.

Under nervösa och brådkande rörelser smög sig konsulinnan in i bilen. Främlingen viskade ett par ord till sin chaufför, dörren smällde igen, och bilen satte hård fart.

Midnattens tystnad låg över den lilla stadens gator, och stora snöflingor föllo dröjande från en tung, låg himmel.

Doktorn fortsatte sitt högravande språk, och fru konsulinnan sög under stigande upphetsning till sig orden. Hon smög sig allt närmare doktorn. Hans erövring var fullständig.

Bilen svängde om en gathörna, doktorn såg på klockan, och så blev det tyst. Det var inte utan att fru konsulinnan blev en smula obehagad. Hon hade förmimelsen av någon obehaglig kall vind som trängde ända in i hjärttrakten.

Plötsligt stannade bilen med en stark knyck. Konsulinnan frågade bävande var de voro. Doktorn svarade inte. Han slog upp dörren, hoppade ur bilen, tog hatten högtidligt i handen medan den förvånade konsulinnan mekaniskt steg ut på gatan.

— Tack för ert sällskap i afton, fru konsulinna. Ert uppträdande har varit storartat.

— Vad i herrans namn menar ni!

— Aldrig kunde jag drömma om att mitt

Tveka ej i valet av tvål

utan köp

Gahns Lanoiatvål

GRAND PENSIONAT

A. DEHN
7 A STRANDVÄGEN 7 A
STOCKHOLM

Priserna betydligt reducerade under sommarmånaderna
Helpension eller separata mål

HERRPÅLSAR - DAM-PÅLSKAPPOR - GARNITYRER

Eleganta modeller!

Låga priser!

KÖRSNÄR RUDOLF SÖDERMAN
PÅLSMODEAFFÄR - Kungsgatan 42, Stockholm

Som en dans går skol-
arbetet om man börjar
dagen med Thule Cacao.

THULE CACAO

Skoterrokräm

Strålände utsende erhålla skodonen efter lätt behandling med Terro. Lädret blir mjukt och smidigt, varaktigt och vattentätt.

Terro försäljes i alla dithörande affärer.

Ensamtillverkare:
Ferd. Mülhens,
Sundbyberg.

HORNIMAN'S PURE TEA

Etablerad i London 1826. Favorit-théet å Europas alla beskickningar

Vår mycket omtyckta "3/4 kg. ask"

Choklad endast
Konfekt 4:70 kr.
Marmelad per ask

till landsorten fraktfritt 5:20 kr. pr. ask rekommenderas.

PERCY F. LUCK & CO

BERNHARD ENGLUNDS

PÄLSMODEAFFÄR

STORTORGET 9 - HÄLSINGBORG

Telefon 1072

REKOMMENDERAS!

Vävskedar

jämte övriga tillbehör för handvävstolar. Vävspännare, Skyttlar, Skedkrokar och Spolmaskiner köpas förmånligast hos

A.-B. Borås Mek. Vävskedfabrik,
Borås. Rikstelefon 1028.
Exp. till landsorten mot postförskott.

Duktyger - Handdukar
Vita vävnader

till fabrikspriser

Almedahls Förs.-Magasin
OBS! 55 Kungsgatan 55. OBS!
GÖTEBORG

Broströms Ättiksprit

är nu kommen i marknaden. Denna ättiksprit besitter förutom högsta styrka en enastående fin arom och bör ej saknas i något hushåll, där krav ställes på en ättika som verkligen förhöjer smaken på den mat var till den användes.

CARL BROSTRÖMS FABRIKER
STOCKHOLM

lilla infall skulle förlöpa så lyckligt. Tack i alla fall för ert angenäma sällskap i afton! Glöm inte scenen i soffan denna kväll! Då skrattade jag i smyg lika hjärtligt, som ni gjorde den kvällen ni kysste mej så där förfärligt förföriskt. Farväl! Mätte ert humör inte bli alltför tråkigt i morgon.

Doktorn försvann in i bilen som hastigt placerade sig utom synhåll.

Minst fem minuter stod fru konsulinnan så stilla, så stilla. Hon förstod inte vad det var för något obehagligt klabbigt som läste fast tankarna. Flingorna föllo mjuka och allvarliga omkring henne. Allvarliga! Var inte varje flinga en skrattande glimt, där de svängde kring fru konsulinnan. Långt bort någonstans ljud ett bilhorn.

Var i herrans namn var hon!? Varför hade namnet Göteborg limmats fast i huvudet på henne?

Automatiskt vände hon sig om mot huset bilen stannat framför. Ett par ögonblick stod hon som förstenad, så sprang hon mot porten, slog upp den och sjönk in i portgångens skymmande mörker.

Hennes egen port!

Fru konsulinnan tog stöd mot den fuktiga, kalla stenväggen och började dumt nog tänka. Hon hade rent av ett oöverbärligt begär att gå igenom kvällens upplevelse. Men det var omöjligt att få fatt i ett ord av vad som sagts. Så lyckades hon till slut få tag i en hållpunkt, och därmed rullades hela historien upp.

Någon hade hämnats, och det dröp beskt av hägkomsterna. — Fanns det en löjligare och dummare människa på Guds gröna jord än hon!? Men så han kunde tala! Och så avgrundsvacker han blivit, den — »käre Paul». — Alltid något försvar för löjligheten. — Och sådana ord hon hört i kväll. Dem skulle hon aldrig glömma. Kunde hon inte kosta på litet av sin stolthet för dem. — Litet! Då fru konsulinnan ordnat sig en smula invärtes, gick hon upp i sin våning. Vad skulle hon klämma till med i morgon, då han, surkatten därinne, kom med sina sarkastiska frågor? — Tänk om han fick en aning om eländet. Tur i alla fall att han inte var lägsinnad. — — —

Konsulinnan ordnade väl för sin person bland lakan och spetsar. Hon ville ha det skönt, säkert och bekvämt, för nu skulle det i nattens tysta timmar tagas en förfärlig återhämnad. Och en kunde aldrig veta hur det hela ändå till sist kunde sluta om sömnen inte kom för snart och fantasien räckte till. Men det dröjde inte länge förrän en diskret snarkning förkunnade att fru konsulinnan inte längre själv bestämde över sina tankar. Hon fick ro både för livets besvärigheter och hämndlystna karlar. — — —

Då fru konsulinnan åter öppnade sina ögon mot en hård och hånfull värld, tog en bukett rosor i brinnande rött mot den första stöten. Det blev en mild och behaglig övergång. Där fanns ett kort, och hon läste: »Blommorna hälsa från Italien och förmedla — en kyss. Vi äro kvitt. Käre Paul.»

Äter och åter läste fru konsulinnan kortet. Det var hemskt vad det kändes konstigt i hjärttrakten!

Svenska arbetet i Samara.

(Forts. fr. sid. 960.)

människor räddats till livet — alltså lika många som invånarna i en av Sveriges största städer.

Vi skola icke här för våra läsare upprepa alla de fador, som där ute mött deltagarna i expeditionen. Till en början blödde ens hjärta — så berättar en av de hemvända deltagarna, som haft den älskvärdheten att ge Iduns medarbetare en beskrivning på tillståndet i det stora dunkla lan-

DUNTÄCKEN
MADRASSER

göra sängkammaren
till ett Paradis

J. Svensson & Bourghardt
GÖTEBORG

Täckfabrik Fjäderränseri

KNUTSONS

Ottomaner
Dalag. 14, Sthlm. oöverträffade

Ovomaltine

är vid alla

svaghetstillstånd

ett ovärderligt styrkemedel
för såväl barn som vuxna.

Fråga Eder läkare.

Fås på alla apotek.

Generaldepot för Sverige:
Apoteket Lejonets Droghandel
Malmö.

VITRUMS
FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält föredrages det av den ömtäligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å

APOTEKET VASENS DRUG-
HANDELS LABORATORIUM
STOCKHOLM

Originalflaskor om 500 gram.
Fås å alla apotek.

Korta

PÄLSAR

fr. kr.

155:—

Hellånga

PÄLSKAPPOR

fr. kr.

195:—

PÄLSAVD., 1 TR.

A/BNORDISKA KOMPANIET

Mot blodbrist och allmän svaghet

Ferrin

Bästa Järnmedel,
Utmärkt stärkande.

Bardin & Co
PARIS
Poudre de Perles Fines

**Bardin's
Perle Suder
förskönar**

Blanche - Pose - Chair -
Naturelle - Rachel -
Ocre - Corall - Rubis
Mauve etc.

Fås i alla Parfymaffärer,
Apotek samt hos Kemikaliehandlare.

Generalagent för Skandinavien och
Finland:

Madsen & Wivel, Köpenhamn.

Fånga en Rätta
är ej så lätt

som många tror.
Förstör gör hon titt och tätt,
varhelst hon bor.
Medlet att få på henne snart slut
är det nu så välkända "Rättut".
Pris pr pkt Kr. 1.25.

BERNER & ZETTERSTRÖM,
Göteborg D.

Säljes å apotek, färg- och kemikalie-
affärer samt speceriaffärer på landet.

STÅLRESARMADRASSEN IDEAL

Hygienisk - Billig - Hållbar
Prislista gratis och franko
Obs. 1 Reducerade priser fr. 1 mars i år.
AKTIEBOLAGET RESAR
Tel. 780 Karlstad Tel. 780

det — men man blev helt enkelt tvungen att härda sig för att kunna komma någon vart. Det gällde ju: skall denna by räddas eller den andra, och så var det helt enkelt att härda sig mot den enas lidanden för att kunna avhjälpa den andras. Amerikanerna lade i sitt räddningsarbete framför allan på att rädda barnen, men läto föräldrarna svälta ihjäl. Motsatsen hade kanske varit förståndigare. Ty om barnen stå där utan föräldrar, få de sedan ytterligare tas om hand i en sex, sju år.

När svenskarna kommo till den by på omkring 3,000 invånare, där vår sagesman uppehöll sig, inträffade de första dagarna en trettio dödsfall om dagen. Efter någon vecka voro dödsfallen kanske en sex om dagen, och småningom kom man över i mera normala förhållanden. Det fanns också de, som vid expeditionens avresa hade kommit på grön kvist igen: en kusk, som fick en häst av vår sagesman, kunde tack vare det bli bonde igen. De svåraste sjukdomar härjade också: hungertyfus, malaria och hos 30—35 proc. av byarnas befolkning syfilis. Den medicin, de ryska fältskärerna fingo av regeringen, använde de till att ockra med. Men svenskarna botade många med en mycket enkel medicin: ett aspirinpulver och ett dricksglas kognak.

Hur artar det sig då över huvud taget därute i kommunismens dunkla, dystra land? Ja, här talar en man, som sett allt med egna ögon och som för de starka intrycken icke haft rum i sitt sinne för hemifrån medförda föreställningar. I Moskva och Petrograd blir det säkert ett starkt uppsving, bara sovjetregeringen kan besluta sig för att frigiva utrikeshandeln, m. a. o. åter låta den övergå till privatpersoner. Och på landsbygden — ja, där komma miljoner att dö av svält, medan de övriga skola leva vidare mot nya tider.

När man bedömer sovjetregimen, får man komma ihåg, att det ej duger att döma ryska förhållanden efter västeuropeiska mått. Ryssland måste styras despotiskt, vare sig det är av tsarregering eller en sovjetregering. Trotski är Rysslands Ludendorff. Hade icke han varit, skulle man i halva Ryssland ha slitit ihjäl varandra. Sovjetregimen har åtminstone haft det goda med sig, att den skjutit undan en gammal, av lyx och lättja förslappad högsta överklass och därmed ett hinder för en ny utveckling — det kan nu småningom komma nya krafter till, man ser ungt folk numera där det förr satt gamla förbenade herrar. Och som sagt, rent ekonomiskt kommer det kanske nu ett uppsving, så bildas småningom en ny bourgeoisie (redan nu är kommunismen ju mest bara en kliché) och om en tre, fyra år är man kanske färdig att komma in på nya banor.

När man talar om våldet och nöden i Ryssland, får man f. ö. komma ihåg, att i Ryssland har aldrig ett människoliv skattats så högt som vi här i Västeuropa skatta det. Det har ju alltid varit ett utmärkande drag i den ryska psyken, att ryssen icke sätter livet högt och tar döden med lugn.

När kommunisterna en dag störtas, då bryter säkerligen också hatet mot judarna löst. Man ser t. ex. nu i Moskva åtskilliga judar, som skaffat sig stora förmögenheter, som fara omkring i privatautomobiler, uppvaktade av lakejer i vita handskar. Frågar man sådana herrar om deras åsikt, blir svaret naturligtvis, att de äro »kommunisterna».

Den invändningen har från vissa håll gjorts mot hjälparbetet i Sovjetryssland, att då sovjetregeringen har råd att driva propaganda och hålla en armé, borde den

Friska, livskraftiga hårrötter

är ett villkor för hårets naturliga färging. Håller man hårbotten fri från skadliga avsöndringar, såsom mjäll, så frodas och utvecklas hårväxten. Varje dam, som sätter värde på ett praktfullt, glänsande hår, kan i hemmet lätt och rationellt vårda denna kvinnans vackraste prydnad.

Erfarenheten har visat att för bibehållande av hårets friskhet och motarbetande av håravfall och mjäll finnes intet bättre medel än **AZYMOL-STIMULUS**.

"Tidskrift för Skönhetsvård och Kroppskultur" innehåller många vederhäftiga råd rörande hårets vård och bibehållande. Insänd vidstående kupong och vi sända Eder ifrågavärande nummer

PARFYMERI F. PAULI A.-B.,
Stockholm.

Sänd mig gratis ett ex. av Tid-
skrift för Skönhetsvård och
Kroppskultur.

GRATIS!

Namn
Adress

Då alla husmödrar erkänna att
ZENITH'S EXTRA VÄXT

förtjänar hedersplatsen som
finaste hushållssmör bör
det aldrig saknas i något hem.

Zwitsersch
Fabrikat.

Säljes på
apoteken.

30 årig Erfarenhet.

**Dr. Hommel's
Hämatogen!**
Det bästa blodbildande
Kraftmedlet
för barn och vuxna i alla åldrar.

Aktiengesellschaft Hommel's Haematogen, Zürich.

Generalagenter för Sverige:
Apotekarnes Droghandels Aktiebolag, Göteborg o. Stockholm

Barnens
förtjusning
är

JAMAICA
BANANER
GODA
Ytterst lättsmälta
Närande.

Pälsateljén

Mästersamuelsg. 37, 1 tr., Stockholm (hörn. av Malmskillnadsg.)
Innehavare: ALBERT STRIDSBERG, Körsnär
Allm. Tel. Norr 115 85 Riks Tel. 122 41

PÄLSVAROR AV ALLA SLAG

Spirellakorsetten!

Stilfull — Bekväm — Ekonomisk
1 års garanti.
Beställningar mottagas av
FRU VAHLBERG PETERS,
Villa Högalid, Lunden, Bjelkegatan.
Telefon 189 09. Göteborg 6.
Måttagning och provning i hemmen.

Mot mal, kackerlackor, väggohyra,
flugor och andra dylika insekter finnes
intet bättre utrotningsmedel än

Kammerjäger.

Finnes i askar å kr. 0:65 och 1:25
i alla färg- och kemikalieaffärer samt
hos ensamimportörerna

AKTIEBOLAGET EUG. WINGARD,
Malmö.

KOM I HÅG

att alla reservoipennor lagas och re-
turneras omgående, då de insändas till
C. A. Wallerstedts Pennfabrik,
Chalmersg. 22. Tel. 3157. Göteborg.

själv kunna bota nöden. Frånsett att man med sådana resonemang aldrig skulle kunna komma någon vart med allt humanitärt arbete, så måste man komma ihåg, att hungern är kommunismens bundsförvant; bolsjevismen är ett slags hungerpsykos, ett de egendomslösas evangelium.

Rullgardinskritik.

BÅDE FLYTTNINGAR OCH FLYTTKÄSERIER ha varit omodärna i några år av välbekanta skäl, men i år få väl stadsbud och expressbyråer åter litet att syssla med den 1 oktober. Åtminstone i Stockholm, där det i genomsnitt byggts ganska mycket det sista året. Och så komma de vanliga bestyren och bekvämlighetsmedel att anpassa det verkliga hemmet, som för stadsbon i gemen är möblerna, efter det provisoriska yttre omhölje, som heter hyresväning. Gardinerna äro alltid ett mycket viktigt kapitel. Den som skriver dessa rader, har alltid haft en särskild motvilja mot rullgardiner såsom tråkiga och triviala. Vad gör den modärne rumsinredningsexperten för att ersätta dessa nyttiga föremål? Många människor vilja ej ha dem, och i många modärna hus äro fönstren konstruerade med så litet "fall" på själva fönsterposten, att de endast kunna anbringas tätt under den egentliga fönstergardinen och alltså mycket synligt. Se här vad ett par experter säga i frågan.

Rullgardinerna äro så gott som bortglömda i de nya rumsinredningarna, förklarar fru Maja Alvin, Arkitektkontorets chef, som gjort till sin livsuppgift att inreda vackra hem åt människor. Vi sätta aldrig upp annat än draggardiner, utom möjligen i sovrum för personer, som vilja ha absolut mörkt när de sova. Och var och en kan på det sättet få så många lager gardiner han vill. Närmast utåt gatan en ljusare tvättbar gardin. Ty jag tycker nu, säger fru Alvin på sitt drastiska sätt, att fönster alltid skola ha en skjorta åt gatan, sedan en mörkare av tjock rips, sammet eller tung brokad, om det är fråga om herrum eller praktgemak. — För gästrum, barnkammare etc. kan man ju lämpligen använda mörkblommiga kretonger och andra stadiga stoffer som draggardiner.

I sovrum får man nog låta den estetiska synpunkten vika för den praktiska, menar arkitekt David Blomberg, och det finns ingenting som effektivt håller ljuset ute utom de blå rullgardinerna, av vilka de engelska äro bättre än de svenska. Före kriget fanns en rullgardin i marknaden, som var blå på utsidan och vit inåt rummet och som lyckligt förenade i sig nytta och skönhet. Men tillverkningen av denna gardin har tydligen ännu ej återupptagits.

I andra rum än sovrum håller jag absolut på draggardinerna. Och i fråga om gardiner såväl som rumsinredning i allmänhet kan man i sanning tala om en renässans. Förr var det tapetserarkonst med lambrequiner, pomponger och andra konstheter. Nu hänga gardinerna som en stillsam, diskret ram i raka linjer kring fönstren. Gärna ljus även i salongerna: råsiden, broderat linne, överhuvud tvättbara saker. Och utanpå dessa velours, linne, gobeläng eller brokad — draperier som ge rummet ett varmt, ombonat intryck, då lamporna tändas.

BABA.

Kvällar på parkett.

HERR INGOLF SCHANCHES ANDRA GÄSTROLL på Svenska teatern, politikern Paul Lange i Björnsons gripande skådespel "Paul Lange och Tora Parsberg", utmärker sig för en finhet och innerlighet i gestaltningen, som ganska mycket skiljer sig från den svenske framställarens uppfattning av rollen. Normannen försmär det starkt patetiska, hans sammanbrott inför de giftiga anfallen göres enklare, hans glädje och jubel, då Tora Parsbergs ädla kvinnlighet återger honom självförtroendet har mera sanning i uttrycket och i hans beslutsamhet, då han vänder livet ryggen för att undgå smutskastningen, finns intet melodramatiskt — endast en stilla höghet, som griper starkt och djupt. Fru Brunius' Tora Parsberg är som förr en god prestation, men den själens monumentalitet, som hennes företrädarska i rollen lade i dagen, när hon näppeligen.

Den övriga rollbesättningen är i huvudsak densamma som förut; hr Hedqvist står ny som Arne Kraft.

Dramatiska teatern spelar "Pelikanen", det skräckfyllda Strindbergska kammardramat. Scenledningen skördar naturligtvis ringa tack för bemödandet att inarbeta dessa dikters mardrömmar i publikens medvetande. Man kan ju fråga: vad tjänar det över huvud till att ge sceniskt liv åt en dramatik, som gräver så envist i det ohyggliga, som kullkastar alla föreställningar om människan, alias kvinnan som gudsbälte och gör henne till en dämon, en inkarnation av ondska?

Svaren kunna läggas både för och emot diktartens nödvändighet — kvar står i varje fall att dessa Strindbergs spökfigurer äga en rikedom av

DEN PÅLITLIGASTE VÅRDARINNAN

för smättingarnas hud är det barnpuder vari en för dess välbefinnande så viktig beståndsdel som lanolin ingår.

M. Zadig's Barnpuder är det enda puder som innehåller lanolin, och vill Ni sörja för att Eder baby verkligen besparas från utslag och sveda i huden, då har ni inget val — Ni måste för hans räkning använda

M. Zadig's
BARNPUDER

MAZETTIS
CHOKOLADER
Överdådigt delikata

VÄVNADER, KONSTSMIDEN
och ALLMOGEMÖBLER.
Beställningar mottagas. Stilfullt
arbete. Begär offert.

Fyrverkeripjäser

Rikhaltigt urval för såväl officiella som privata festligheter. Hela fyrverkerier enl. fackmässigt sammansatt program. Hrr handlande föra dessa artiklar med största fördel. Dagens lägsta priser. Katalog på begäran. Hamnargren & Co., Kungsgatan 15, Göteborg. Tel. 161 99. Telegramadress: Grenhammar.

Tussin
Lagligt skyddat.
Pris 5 kr.
Räcker en mån.

Låt ej slem samla sig i bröstet.

Tussin verkar slemlösande på ett naturligt, enkelt sätt och användes därför med bästa resultat vid fall av slembildningar, rassel och slemstockningar i andningsorganen, således vid astma, lung- o. luftvägskatarr, bronkit, vid sviter av influensa (förkylning), vid torr- o. hackhosta, kramphosta, rethosta etc.

Begär broschyren jämte in-
•Om Tussin, vars **85e** tusende
= des gratis.

Bruksanvisning medföljer.
Pr postförskott från

Fru Hedvig Lindholm
Upplandsg. 68, Stockholm.

En god soppa till middagen?

Köp då

Campbells

Färdiga att genast användas.

Läckra i smak.

Billiga i pris.

Till salu överallt.

Av Campbells Soppor töras följande sorter:

Oxsvans-,

Tomat-, Sköldpadd-,

Sparris-, Kycklingo-

Bland. Grönsaker.

Generalagenter:

A.-B. HUGO ÖSTERBERG, Stockholm 6.

Tel.

13150

Mitt emot
PALACE
HOTELL

Konstslöjden

Södra Hamngatan 45, Göteborg.
Hemvävda mattor, möbelyter,
gardiner, Dalavävnader, spetsar,
smide och nationaldräkter

-Ack, säg mig liten Inga,
varför är du så fin?

-Jo, Mor syr mina kläder
på SINGER symaskin.

Kristallklara

bli glasen vid diskningen, om
Ni löser upp en smula Tom-
tens Tvättpulver i diskvattnet.

Jogal - Tabletterna
verka snabbt o. säkert vid

Reumatism	Huvudvärk
Gikt	Ischias
Nervsmärtor	Influensa

Inga skadliga biverkningar. Starkt urinsyrelösnande går Togal till själva roten av det onda. Dess smärtstillande verkningar märkas genast, även sömnlöshet bekämpas med Togal.
Finnes i alla apotek.

mänskliga drag som det är utvecklande för skådespelaren att få framställa.

Hur svårt det emellertid är att träffa den rätta tonen i ett stycke som Pelikanen framgår av utförandet, som svänger mellan det mystiska och det krasst verklighetstrognas. Fru Appelberg tar sin hemiska roll i ett spökaktigt furioso och det trötta både henne och publiken. I enstaka detaljer när hon dock det rätta. Fröken Wessel, dottern och hr G. Molander, sonen, förläna gripande uttryck åt vämjelsen att leva i ett hem, där lögnen och brottet ätit sig inom som mask i trä; fröken W. har dessutom en utmärkt scen, då hennes rättskänsla reagerar och hon betvingar modern. Mågens brutalitet återges med skrämmande kraft av hr Högel.

En ung ingenjör, som råkat i misär under väntan på en anställning vid en järnvägsanläggning i Tripolis och som under denna väntan upplever några mer eller mindre erotiskt färgade händelser med tre kvinnor: en tredje klassens kabaretsångerska, en föräldralös liten romarinna från gatan och en ung skön italiensk fru ur "de bättre kretsarna" — se där innehållet i Dario Nicodemis komedi "Scampolo", som häromkvällen hade en lyckad premiär på Lilla Dramaten.

Pjäsen vill ej vara annat än ett par timmars lätt aftonunderhållning och den uppgiften fyller den ganska väl. Hr Wimmerstrand spelar den unge ingenjören med älskvärd munterhet och glider med lätt hand över de sentimentala ställena. Den kända romerska gatungen, Scampolo, ett stycke äkta pärla uppdragen ur rännstenen, återges med smittande friskhet av fröken Magda Holm. Hennes glittrande ingenuelynne lyser upp hela teatern. Välsignad vare hon! Övriga roller skötas med aplomb av fruarna Gard och Kolthoff. En ny skådespelare — hr Nils Wahlbom, — tyckes vara något för resonörfacket. Och hr Ragnar Billberg hinner i sin roll på endast ett fåtal repliker intyga att han är ämne till en komiker.

ARIEL.
Oscarsteaterns repris av Planquettes klassiska operett "Corneilles klockor" blev en av teaterns stora festaftnar. Den nobla och alltjämt lika levande musiken kom tydligen också ensemblen, eljes van att slösa sina sång- och benkrafter (kombinationen låter underlig) på jazzoperetter, att göra sitt bästa. Där var nu också nya inslag: fröken Sigrid Brandel, som var en charmant Serpette, och hr Gösta Nyström, som i Grenicheux' parti röjde, att han är en kraft att räkna med inom tenorfacket. Axel Ringvall var naturligtvis obetalbar som fogde, och Oscar Bergströms Gaspard mottogs av publiken med en gammal bekantskaps sympati. T.

(Forts. fr. sid. 956.)
ganska tjock. En msk. riven mesost i den gör god verkan.

Päronkaka (för 6 pers.). — Drygt 1 lit. päron, 1½ dcl. socker, ¾ dcl. vatten. — Smet: 2 stora msk. smör (50 gr.), 5-6 msk. mjöl, ½ lit. gräddmjölk, rivna skalet av ½ citron, 1 msk. socker, 3-4 ägg.

Av sockret och vattnet kokas en klar lag. Päronen skalas, klyvas och urkärnas nätt, varefter de få koka mjuka i lagen. De upptagas och läggas i en smord, eldfast form. Lagen hopkokas tills den är tjock, då den hälls över päronen. — Smöret och mjölet fräsas, mjölken påspädes, och redningen får koka några min., varefter den får avsvälna något. Sockret och citronskalet tillsätts, och äggulorna iblandas en i sänder. Sist nedskäras de till hårt skum vispade äggvitorna. Smeten hälls genast i vattenbad i ugn omkr. 1 tim.

Ragu på hare (för 6 pers.). — Rester av haren, 1½ msk. smör, 3 msk. mjöl, (1 msk. svart vinbärs-gelé), buljong, överbliven steksås. — Garnityr: stekta brödskvivor, bräckt skinka.

Harköttet skäres i lämpliga stycken. (Benen skola medfölja). Smöret och mjölet fräsas ljusbrunt, buljongen och steksåsen påspädes och om så önskas tillsättes 1 msk. vinbärs-gelé. Såsen bör vara rikligt tilltagen samt ganska tjock och avsmakas med kryddor. Harköttet lägges och kastrullen flyttas på svag eld, där köttet får bliva genomvarmt men dock ej får komma i kokning. Anrättningen upplägges på karott och garneras med stekta brödskvivor, omväxlande med bräckta kvivor av rökt skinka.

"Bonniers öppnar portarna".

DEN STORA BOKFÖRLAGSFIRMAN Albert Bonnier anordnar under ovanstående rubrik en prisnedsättning på förlagets litteraturalster, omfattande planschverk, reseskildringar, memoarverk, litteratur- och kulturhistoria, skönlitteratur, dramatik, populärvetenskap, praktiska handböcker m. m. Så gott som alla våra bästa författarnamn, äldre och yngre, äro representerade, och bland utländska namn förekomma även ett antal av de mest framskjutna. För bokvännen gives alltså ett utmärkt tillfälle att för en ringa penning öka sitt bibliotek med värdefull litteratur. Prisnedsättningskatalogen innehåller icke mindre än 720 nummer fördelade i fyra grupper: volymer till pris av 1 kr., 2 kr., 4 kr. och 10 kr. Katalog erhålles i varje bokhandel och de billiga prisen gälla till den 15 oktober.

KOLYNO'S

tandpasta är i högsta grad koncentrerad och därför i bruket billigast.

Utbred **högst 1 cm.** därav på en torr tandborste och använd den efter varje måltid.

Finnes hos alla Apotek, välsort. Parfym-, Färghandl. & Raksalonger m. fl.

Åberopa denna tidning och begär gratisprov.

BERNHARD MARING - STOCKHOLM C.

Senaste Nyheter

i alla sorters finare och enklare

Päls garnityr - Pälskappor - Herrpäl-sar - Bilpäl-sar och Fällar

OBS! Ett större lager Pälskappor säljas till ytterst billiga priser.

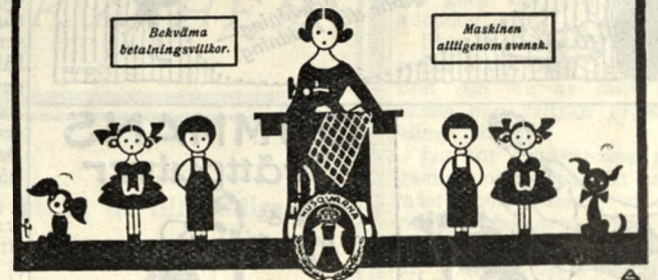
J. E. Hedstrand

Kungl. Hovl.

Kungsgatan 55 - Göteborg

Med en
HUSQVARNA SYMASKIN

håller Ni hela familjen hel och fin.
Syr, märker, stoppar och lagar utmärkt.

Pälsvaror

Elegant snitt - Prima kvalitéer - Enormt billiga priser

LAGERSON & JOHANSON

Västerlånggatan 8 - STOCKHOLM

INNEHAVARE GEORG BLOMSTEDT

PRAKT. KÖRSNÄR

WOCO

Borås

Begär offert!

CAP

Praliner
ytterst delikata

AKTIEBOLAGET SYDSVENSKA BANKEN

Inbetalt aktiekapital Kr. 34,000,000: —

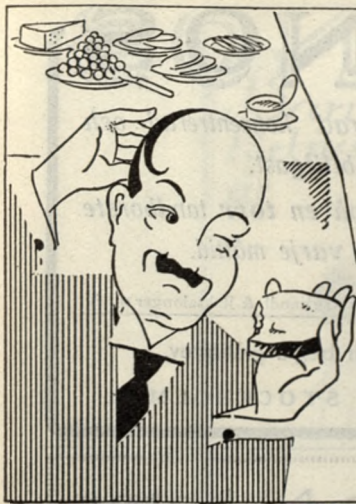
Huvudkontor: Malmö.

Mottager insättningar å Depositions-, Kapital- och Sparkasseräkning till högsta gällande ränta.

Fullständig bankrörelse.

Använd alltid
FLORODOL-TVÅL
Erkänd överlägsen alla in och utländska medtäl-lare.

"Ja, denna gången har ni verkligen satt mej på det hala. Men så mycket kan jag säga, att antingen är det bästa mejerismör eller också Mustads Bästa Växt"

Grantz

Rydbergs Blandning

Detta kaffe rekommenderas särskilt för god och fyllig arom.

PERCY F. LUCK & Co.

Koffetären den bästa är bland alla jordiska drycker. När skatt och hyra och dyra klär Och slit och släp dig förrycker, Bekymrens kalk är fylld till brädning — Gevalla-blandning blir din räddning.

Grantz

KRYMPER EJ YLLE

MERKURTVÅL
VIOLA
GÖTEBORG

GUMMANS
Tvättpulver

— de ä ändå de bästa.

Annonsera i Idun!

Fyrtoarnets
Fiskbullar
Kaviar
Sardinier

RADHES ANJOVIS

i ostronsås, Kryddsill, Maljessill, Aptilbiter, Vingasill, Rensad anjovis i dill, Skinn- och benfri ostronanjovis. Levereras i beckkärl.
A.-B. Sveriges Förenade Konservfabriker
GÖTEBORG Kungl. Hovlev.

Höganäs Lerkärl

i parti o. minut till brukspriser från lager hos

WAHLIN & Co., Stockholm

Huvudkontor: Arsenalsg. 21
Avd.-kontor och upplag: Söder Mälarstrand 15-17
Telefoner: Riks 846, 695, 5244, 5269 Stlmstel. Norr 7596, 7597

LÄSARINNORNAS
SPALT

SVAR:

Svar till Anne-Marie, 17 år. Här några adresser på ansedda flickpensioner i Schweiz. I Genève: Pensionat Les Hirondelles, pris 350 frcs i månaden. I Lausanne: Pensionnat Les Allières, pris 3600 frcs om året, andra pensioner och hushållsskolor i Lausanne äro: Pensionnat Pierremont, avenue Beaumont, pris 300 frcs per månad samt Pensionnat Languedoc, chemin de Villard, pris 160 frcs per månad. I Lignières (Neuchâtel) Pensionnat de M:lles Bonjour, pris 120 frcs per månad. Vidare märkas bland den stora mängden dylika inrättningar Prof. Busers Töchterinstitut, Teufen (Kanton Appenzell), i närheten av St. Gallen. Institutet är vackert beläget i luftkurorten Teufen (5,000 inv.) Här finnas präktiga gymnastik- och sällskapsrum, tillfälle till all slags sport. Priset för ett års vistelse i denna pension, som är särskilt lämplig för klena unga flickor, är 2600 frcs. I Vevey ligger Pensionnat Les Aliziers (pris 210 frcs per mån.) i Neuchâtel (Faubourg de l'Hôpital) Pensionnat de M:lle Chiffelle, (pris 2000 per år). Undervisningen omfattar i de flesta dylika institut moderna språk, litteratur- och konsthistoria, musik, huslig ekonomi o. d. Tillskriv några av de här uppgivna adresserna och begär prospekt, så erhåller Ni närmare upplysningar om läsarets början. Den schweiziska franc'en håller sig, när detta skrives, omkring 71 öre. Det är då lätt att reducera ovanstående siffror i svenskt mynt.

Svar till "Prenumerant sedan 1:sta året", Idun nr: 37. Ni är att beklaga. I så hög grad hade ej myrorna ätit sig in hos oss, men hade sina gångar i två rum. Jag köpte helt enkelt ett parti starkt s. k. matsus och lade i springorna och runt väggarna och efter en ganska kort tid syntes ej minsta spår av myror, trots den rikliga tillgången runt omkring den villan, vi bebodde. Mätte det hjälpa hos Er lika bra som hos oss önskar

Smäländska.

(Se vidare nästa sida.)

Svar till Signel Berm. Ända sedan jag läste Edert hjärtevarma inlägg för de utomäktenskapliga barnen har jag haft ett stort behov av att tacka Eder för Eder nobla, rättvisa syn på saken. Själv undrade jag mycket om den frågande damen, som kallade sitt barn för en hemsk hemlighet, tillhörde den föraktliga del av mänskligheten, som "mot en summa ett för allt" sålt sitt eget kött och blod till främmande — för att sedan glädigen gå på konserter och teatrar med en beundrare. Om det funnes många sådana goda kärleksfulla människor som Ni, skulle världen vara bättre än den är och framför allt skulle det inte finnas så många oskyldiga utkastade små barn. Den nu vanliga "moralen" finner det bäst att för att skydda sig själv offra de oskyldiga — den uslaste av all s. k. moral. Tack för Edert varma ord!

Ogift kvinna utan barn.

Svar till Förtrivlad anhörig. Ni säger att Ni har "nervinflammation" som yttrar sig i "värk i kroppen, än här, än där" samt att ni förgäves sökt läkare. Och så tror Ni, att vi stackars fattiga svarare skall kunna hjälpa Er. Lätom oss då försöka. Varför människor så ofta förgäves anlita läkare är oftast detta, att läkaren så sällan får reda på hur en sjuk sköter sig. Oftast är levnadssättet ej som det skall

GRATIS

och portofritt tillsända vi Eder vår stora illustrerade katalog över alla moderna

Pälsvaror

Varorna sändas Eder portofritt och tullfritt, och vår garanti är alltid: Full belåtenhet eller pengarna tillbaka

Ni bör i eget intresse skriva efter vår katalog och därigenom köpa pälsverk direkt från fabriken. Ni sparar då halva beloppet.

Skriv redan i dag till:

Köpenhamns

Pälsvarufabrik A.-S.

Klosterstråde 6. Köpenhamn K.

Denna eleganta SKINKKAPPA (som teckningen) av extra prima svart skinn med vackert sidenfoder sända vi Eder för endast 195 svenska kronor tullfritt och portofritt. Uppgiv bröstvidd, runt om under armarna. Full belåtenhet eller pengarna tillbaka.

SOLO-KAFFE

AB. MALMÖ
KAFFEKOMPANI

ALABASTER-TVÅL

överfet toalettvål med behaglig parfym

Alla damers favorit-tvål

TILLVERKARE:

GAMLA TVÅLFABRIKEN
TERNINGHOLM, MALMÖ.

Lider Ni av Åderbräck och svullna ben

torde Ni lämpligast motarbeta detta med våra prima Gummiresårstrumpor eller elast. bindor. Uppgiv längd samt mått om benet. Maggördlar, Grossesskorsetter, Brösthållare, Ryggållare, Korsett 379 för korpulenta damer, Grossessgördlar m. m., samt alla sorters hygieniska sjukvårdsartiklar. Illustrerad katalog och måttblanket: er gratis.

A.-B. MAGASIN SPECIAL, avd. 2
Sjukvårdsaffär

Västerlånggatan 66 } (Passagen) STOCKHOLM 2
Birgejarlsgatan 9 }

Kristallsoda

är bästa och billigaste rengöringsmedel

Medicinskt Hårvatten.

Hindrar hårfall. Stimulerar hårrötterna samt har förmågan att fullständigt desinficera hårbotten, varför det vid fortsatt användning helt utrotar mjällbildning. Pris kr. 4: 50 pr flaska.

Gurkmjolk.

Franskt originalrecept.

Bästa medel för erhållande av mjuk, klar och ungdomlig hy. Pris kr. 4: 50 pr flaska.

Äkta Citroncrème.

Gör huden fraîche, mjuk och elastisk. Särskilt att rekommendera för torr och sprödhud. Pris kr. 4: — pr burk.

Crème de Rose.

Rengör och uppmjukar huden. Borttager hetta, sveda och tillfällig hudretning. Bidrager att bevara hudens smidighet. Pris kr. 4: — pr burk. Sändes pr postförskott + porto över hela landet.

MIA LILJEFORS

Exam. massör.

Klinik för medicinsk hårbehandling, hudmassage och ansiktsbehandling. Karl Gustafsgratan n:o 16 - Göteborg. Telef. 15420.

ALFHILD NORDSTRÖMS
MANICURE- & PEDICURE-SALONG

KYRKOG. 421tr. - GÖTEBORG

REKOMMENDERAS

Öppet 11-5. Andra tider pr telefon 3353, 16206.

Även hembehandling

VARFÖR
ÄR NI SJUK

då HOMEOPATIEN bevisligen är den bästa hjälparen vid alla sjukdomar. Ring, skriv eller gör oss ett besök. Fråglista för sjukdomsbeskrivning på begäran.

Vänd Eder med förtroende till

WESTLUNDS

Fysikal. & Homeopatiska Inst.

Direktion Hagard Westlund.

Ex. Sjukgymn. och Hom. läkare.

Var dagar 10-2. Aftonmottagning Tisdagar och Fredagar kl. 6-7 e. m. R. T. 739 35. A. T. Öm. 16 16.

STUREGATAN 6, Stockholm.

OBS! Ny adress.

Avdelning för: Massage, Sjukgymnastik, Galv. elektricitet, Ultravioletta strålar, Hetluft m. m.

OBS. Alla kroniska sjukdomar, behandlas med stor framgång. (Flera 1,000 tacksamma patienter är l. kunna intyga homeopatiens värde. Försumma ej att sätta Eder i förbindelse med oss.

ALFA KO ALFA KO ALFA KO ALFA KO ALFA KO

DET KAN EJ NOG OFTA UPPREPAS
ATT
Arboga Margarin
ÄR MARKNADENS FÖRNÄMSTA

vara. Människor röra sig för litet i arbete. De sitta stilla på dragiga ställen. Enbart av detta kunna de få värk. Och så fort det är frågan om nerverna tänka de uteslutande på detta, vilket är absolut fel. Ju mindre man kan tänka på ett nervont, ju fortare får man bukt med det. I stället för att nu ge råd, så vill jag tala om ett fall ur verkligheten. Det var en fru, som led av ett ont, som ingen läkare kunde ge bot för. Hon kunde aldrig på förhand planera vissa husliga arbeten, ty hon visste aldrig när det onda kunde komma. Hon hade stor familj. För att få mannens affär att gå med större ekonomisk förtjänst började hon att mera verka i denna affär. Detta arbete förde henne flera timmar om dagen ut i friska luften och gjorde dessutom att hon kom i beröring med en massa människor. Kan ni tänka Er följden? Jo, för det första blev hon till sin stora förvåning av med sitt onda. Och för det andra tog affären ett så stort uppsving, att den i skrivande stund föder tre familjer och är så känd och välkänd inte blott i hela Skåne, utan långt där utanför. Försök nu också ni med något arbete som drar edra tankar ifrån ert onda, så kanske det går Er lika bra som den andra sjuka frun. Det hoppas åtminstone Ebon.

Svar till Prenumerant sedan första året. Det duger föga att söka döda eller fördriva myrorna, fast flera medel finnas, såsom att strö ut kamfer i deras gångar, att tvätta hyllor och skåp med såpa etc. etc. Nej, se efter hur det är där myrorna komma? De komma inte för ingenting. Det är något som lockar dem in. Jag bodde flera år i en våning och varken i rum eller kök såg jag en myra. Men så en gång, då jag hade mycket att göra, lät jag, för att spara min tid och mina steg, påsar med mjöl och socker stå framme på ett köksbord. Och nu skall jag tala om att där blev myror i en hast. De kommo krypande så stilla och snällt och hur många jag än dödade, så kom där alltid fler. Men jag räknade snart ut orsaken varför de kommo och tog bort påsarna. Sedan försvunno myrorna av sig själv. Det sägs att man kan spåra myrornas gång till ett hus och följa gångarne till myrornas stack. Är det på landet så har jag sett antydning att man kan taga bort hela stacken om den inte är för stor och föra den bort, i vilket fall man skall bli kvitt myrorna. Jag har också sett angivet att man kan slå kokhett vatten över hela stacken, men jag tycker inte det hörs bra, myrorna äro ju flitens symboler. Ja, håll nu söt-saker undan på de ställen där ni ser myrorna. Tvätta hyllor, skåp etc. etc. och ha lock på allt som lockar myrorna. Renlighet först och renlighet sist. Ebon.

FRAGOR.
Självförsörjande dam, som genom olycksfall och sjukdom blivit mindre arbetsduglig, frågar om det finnes plats i något hem eller institution, emot årlig avgift eller ett för allt.
Då det finns ungarshotell och

Fördelen
med
SKULTUNA KOKKÄRL
är

att de alltigenom äro av samma
godstjocklek. Jämför med andra
fabrikat.
SKULTUNA BRUK
VÄSTERÅS

Oatine

OATINE är behagligt i bruket, vällyktande och oundgängligt i barnkammaren. Begär uttryckligen Vit creme grönt lock och tillbakavisa alla efterapningar. Tub eller burk, vanlig storlek, och stor burk (5 gånger så mycket).

Begär endast OATINE "Vit creme, grönt lock" och tillbakavisa alla efterapningar. Fås i burk, eller tub kr. 3:—, och stor burk (tredubbelt innehåll) kr. 6:—.

OATINE SNOW är fin, snövit och mycket dryg i bruket och är vällyktande och uppsuges ögonblickligen vid lätt ingnidning. Genom ständig användning bevaras huden smidig, klar, mjuk och vacker. Fås i burkar av samma storlek. Kr. 3:— och 6:—.

Fås överallt eller skriv till
THE OATINE COMPANY's Generaldepôt, Kr. Bernikowsgade 1, Köpenhamn. London & Paris

OATINE En Gros: Madsen & Wivel, Köpenhamn.

OUMBÄRLIG FÖR ALLA SVENSKA HEM

är den nya upplagan av

IDUNS KOKBOK

Av ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND

12:te uppl.

Fullständigt omarbetad och utvidgad

Pris Kronor 10:—

Innehåller bl. a. de tillförlitligaste
recept för

- SYLTNING
- KONSERVERING
- SVAMPINLÄGGNING

NYHET: Anvisningar att använda GASSPIS eller GASUGN vid alla recept för stekning och bakning

RIKT ILLUSTRERAD
TREFÄRGSTRYCK

Rekvirera genast från närmaste BOKHANDEL eller direkt från
IDUNS EXPEDITION - STOCKHOLM

Mot postförskott

Portofritt

dylikt för män, finns det troligtvis något liknande för kvinnor. Ensam.

Olycklig flicka frågar vad medel finnes mot nedsatt levnadslust, emedan jag insett minnet och omdömesförmågan tryta, tillika med verksamhetskraft, trots att god vilja finnes. Endast mörka tankar hyser jag, och allting förefaller hemskt och svärfattligt. Mina anhöriga vill jag bespara med dylikt anförtröende. Mycket tacksam få veta vad hjälp finnes. Svar till "25 år."

Jag har en dotter, 21 år, som det är min avsikt att sända till Tyskland för musikstudier. Vore särdeles tacksam för några adresser på bildade goda hem — gärna skandinaviska — där en ung flicka kan mottagas som familjemedlem och där hon får anledning till att öva sig den nödvändiga tiden. Hon är mycket snäll och rar! Har tänkt mig München eller Dresden, men kan gärna bestämma mig för en annan plats. Snarast möjliga svar med upplysningar om familj och inackorderingspris pr månad till "Absolut bildat hem."

Jag är prenumerant på Idun och vore tacksam i dess frågodelning få infört en förfrågan om högt belägen rekreationsort i Tyskland, Bayern eller Österrike med inga tilläggsavgifter för utläningar. Tacksam för svar till Sjuksköterska.

Kan en ogift dam av högadlig familj ge sitt namn åt sin ofrälse fosterdotter? Äger hon rätt att göra det vid en eventuell adoption Lady Isabel.

Idun har en gång för flera år sedan hjälpt mig i en svår situation och nu är mitt hopp att denna min vädjan ej skall förklinga ohörd.

Jag bor tillsammans med min gamla mor. Har mitt arbete och måste lämna henne ensam flera timmar dagligen, vilket är ledsamt, då hon har litet svårt för att reda sig själv numera. Jag skulle gärna vilja ha någon bildad människa i hemmet som vore till hjälp och sällskap. Har dock ej råd att betala någon lön, utan tänkte att möjligen någon medelålders dam, som ville ha lite verksamhet och hemliv skulle nås genom Idun. Någon, som känner sig ensam och kanske därigenom kunde få lite mera innehåll i sitt liv. Råd vill.

IDUNS SKÖNHETS- INSTITUT

N:r 118. Anhålles härmed om möjligt att få ett råd hur jag skall bära mig åt för att bli litet fylligare i ansiktet, på hals och axlar. Har på senaste tid blivit onaturligt mager å nämnda ställen. Massage hjälper ej. Vore tacksam för anvisning på någon slags diet om det möjligen kan göra något.

Tullan.
Kanske ni borde söka läkare eftersom ni blivit onaturligt mager på kort tid. Men som ni själv säger är dieten en viktig sak. Om ni ej känner er vara sjuk, så att ni behöver en alldeles särskild diet, vill jag råda er att börja er dag med havre-

Solidar Tvätt-
Extrakt

Tag vilket tvättpulver som helst i handelen och jämför med Solidar genom lika stora mängder pulver, upplösta i lika stora mängder vatten. Överlägheten i Solidar framträder genast. Märk ändock de låga priserna: hel-paket 52 öre. halv-paket 27 "

Gammal, ypperlig huskur mot grått och missfärgat år är

AKTA VALNÖTSDEKOKT

VÄLGÖRANDE — EFFEKTIV — OSKADLIG.

Pris per flaska 3: 50 + emballage och porto.

SVAVELPOMADA

STÄRKANDE — RENANDE FÖR HARBOTTNEN.

Pris per burk 1: 50 + porto.

Tillv. av leg. apotekaren Fru S. Hellström, Ramnäs.

Eder gamla hatt blir som ny

då ni låter pressa, färga eller tvätta den, pris från kr. 3: — till 4: 50 + porto fritt emballage. Begär illustration i de sista modellerna.

Göteborgs Hattfabrik
1:sta Långgatan 27. Tel. 208 65.
GÖTEBORG.

Kameror
och alla slag
Foto-artiklar

BEGÄR VÅR KATALOG N:o 14.
HUGO SVENSSON & CO
GÖTEBORG

Gravvårdar

BRÖDERNA

STYRENIUS

STENHUGGERI

A.-B. - VÄSTERVIK

Priskurant på begäran

Cegrellers Dansinstitut,
Norra Allégatan 1, (Järntorgspalatset).
GÖTEBORG.

Fortsättningskurs för vuxna börjar onsdagen d. 20 sept.
Nybörjarkursen för vuxna, som börjar 18 sept., fullteknad.
Säsongens andra nybörjarkurs för vuxna börjar tisd. den 25 sept.
Barnkurs börja lörd. den 23 sept.
Privatlektioner. Kottierier.
Anmälan per telefon 16308 kl. 11—2 och 4—7 e. m.

Under sommaren

då många mödrar äro på landet samt på resor, kunna småbarnen icke alltid erhålla en lämplig, felfri mjölk. Medtages då Nestlës Barnmjöl, så har man alltid till hands ett lättsmält, kraftigt och billigt näringsmedel, som är lätt att tillreda på en gång för hela dagen.

Adèle Gustafson

Kungsporsplatsen 1
GÖTEBORG
Tel. 3049.

Förstklassig atelier och modsalong för
Klädnings-, Kappor, Dräkter.

Billiga priser.
Förstklassigt utförande.

Tillskärningsmönster.

Mönster till Dam-, Barn- och Herr-
kläder erhållas tillförlitligast i

Mönsteraffären Special,
Bergsgatan 15 och Södergatan 22 3 tr.,
tel. 8375 (samma hus som Malmö-
automaten), Vårfrugatan 3, LUND.
Obs! Då mönstren äro tillförlitliga
behövs ingen provning. Sändes till
landsorten mot postförskott.

Av SANGALLA the
rekommendera vi våra kända märken
"PEKOE SOUCHONG"
"IMPERIAL", "ORDINARY"
i originalförpackningar.

PERCY F. LUCK & Co.

Damkläden

i en mångfald moderna kulörer. Ut-
märkta kvalitéer.

Minutförsäljning. - Partipris.

NORRKÖPINGS STUVLAGER,
Barnhusgat. 4, 1 tr. ö. g., Stockholm.

Stort urval

av barnsängar, turistsängar, madrasser,
täcken, filter, mattor, gardiner.
Billiga priser.

ADOLF PEHRSON

NYBROGATAN 34

Stockholm. A. T. Öst. 36 73.

Spirella-

Korsetter erhållas hos

Fru ANN-MARIE SEDSTRÖM,
Östermalmsgatan 22. A. T. Öst. 57 97.

Alla Råttor loc-
kas utav Mu-
ridin"
Det verkar som
förgiftat vin
Dess färg är röd
Och Muridin är
säker död.
MURIDIN
försäljes i alla
kemikalieaffärer och apotek i flaskor o:
2: 25 & 4 kr.
OBS! Oskadligt för husdjur.

grynsgrönt, vartill ni tar gräde i stället för mjölk. Laga sedan att ni så småningom under dagens lopp får i er ½ l. gräde, men om ni förtär den enbar och ej till gröt, kräm eller dylikt, så drick blott små klunkar i taget. Ät mycket mjöl- och mjölkmat, bröd, kakor och rikligt med smör samt annat, som är fettbildande, däribland bananer. Men blotta dieten hjälper ej; ni måste röra er mycket i friska luften samt ofta bada, dock ej för varma bad. Daglig tvättning av kroppen bidrar till att göra hullet fast. Och så till sist gymnastik, ty gymnastiska rörelser, förstärkt utförda och dagligen upprepade göra ofantligt mycket till musklernas harmoniska utveckling. Särskilt för mager hals och platt bröst anbefalles *djupandning*. Ställ er framför ett öppet fönster, sätt händerna i sidorna och fötterna isär, höj er på tå och drag in andan genom näsan så djupt ni kan, medan ni räknar till 15 eller 20; andas sedan kraftigt ut genom munnen, medan ni sänker er ned på hällarna. Rörelsen upprepas 8—10 gånger å rad för varje dag. Inga åsittande underkläder få hindra djupandningen, således bäst vid morgontoaletten innan alla kläder kommit på. Lämpligen utföres efteråt följande rörelse: Armarna höjas med handflatorna nedåt i vågrät ställning, därpå i lodrät och kastas sedan hastigt bakåt, allt detta medan ni andas in, därefter återta armarna sin ursprungliga ställning under det ni andas ut. Rörelsen upprepas 8—10 gånger. — Vila, liggande minst en timme om dagen; kan tas i två repriser om det passar bättre.

N:r 119. Finnes någon hjälp för en ovanligt mager hals med stora saltkar och grova, skarpt framträdande nyckelben? Vore synnerligen tacksam för ett gott råd.

Skånska.

Beakta sv. på föregående fråga. För ert fall lämpar sig särskilt den första av de båda gymnastiska rörelserna.

N:r 120. Snälla Fru Skönhetsdoktor, giv 45-årig flicka ett råd. Har varit fet men magrat och efter det fått slapp hakpås och kinder. Kan något göras för att förbättra saken, om det nu beror på avmagring eller ålder? Har frågat på skönhetsinstitutet men endast fått råd att operera bort det. — Tacksam för svar till Kulla.

Tvätta ansikte och hals med varmt vatten om aftnarna, gnid sedan in den slappa huden med följande vätska: 60 gr. brännvin, 60 gr. kallt kammomillavkok och 15 gr. pulvriserad alun. Massera därefter med flatsidan av händerna med kraftiga strykningar från hakspsens och uppåt kinderna upprepade gånger och sist några vibrerande strykningar med ena handen från hakan nedåt.

N:r 121. Snälla Skönhetsdoktor! Har försökt ert medel mot generande hårväxt men utan resultat. Håret följer ej med vid avskrapandet. Är det någon särskild sort soda som skall användas? Skall salvan kanske gnidas in? Snälla Skönhetsdoktor, beskriv riktigt utförligt hela behandlingen eller påvisa annat medel. *Årsprenumerant.*

Det omtalade medlet hjälper nog i de flesta fall om det är rätt tillrett, men innan man skrapar bort det skall det sitta på minst 8—10 min. Här ett annat enkelt medel, som kanske passar er bättre: 17 gr. svavelbarium och 68 gr. vatten blandas väl och så pass mycket stärkelse iblandas, att det blir en lagom fast deg

Äkta
Haarlemska
Blomsterlökar

i rikhaltiga sortiment
för drivning i rum
och friplantering

Priskurant sändes på
begäran franko.

SVENSONS

HUVUDAFFÄR:

L:a Nygat. 17 B

FRÖHANDEL

FILIAL

Oxtorgsgat. 14

STOCKHOLM 2

att breda ut över de härbevuxna ställena. När degen torkat avlägsnat den och håren följa med. Måste upprepas vid behov.

N:r 122. Finns det något medel att få bröstet fylligare och mera utvecklade. Oändligt tacksam för svar i Idun vore *Idunläsarinna.*

Se sv. på fr. 118 och beakta isynnerhet ljupandningsrörelsen.

N:r 123. 1) Kan den snälla Fru Skönhetsdoktor säga mig hur jag skall få bort röda fläckar över ögonen, som ibland äro större, ibland mindre. — 2) Hur få bort ansiktsrodnad? Jag rodnar för det allra minsta och blir då röd i hela ansiktet. Tacksam försvar är *20-åring.*

1) På de röda fläckarna kan ni lägga omslag av het men ej kokt mjölk. — 2) Se sv. på fr. 102 2) i n:r 30.

30.000 ex. ha nu tryckt av Praktisk kokbok av *Anna Olsson*. Den ovanliga framgång denna bok haft visar att den verkligen fyller sin uppgift på ett utmärkt sätt. Pris 4.50. Erh. i bokh. I parti rab. direkt från *Lindblads Förlag, Uppsala.*

Endast 40 öre

i stora bleckburkar, är priset å marknadens drygaste och pålitligaste polermedel för koppar och messing.

ZELOS METALLPUTS
FABRIKEN ZELOS, Göteborg.

Favorisca

Hudcrème, komponerad och tillverkad av Iduns Skönhetsdoktor. Pris per burk 3 kr.

Ensamförsäljare:

Firma Gustaf Hjelm & Co:

Huvudaffär: Norrtullsgatan 8 A.
Filial: Mästersamuelsgatan 46.
Till landsorten mot efterkrav.

Skönhetens

behag komma mera till sin fulla rätt, om VYV-tvålen användes dagligen. Mildhet och behaglighet är utmärkande för denna toalettvål, och den användes av många kända personer, vilka alla lovordade och prisade VYV-tvålen såsom den skönaste av alla tvålar. VYV-tvålen har många hederspris i både in- och utlandet och säljes i varje affär från Ystad till Haparanda.

Vyvtvålfabriken, Ystad.

Tapetkompaniet

levererar Eder

TAPETER

till lägsta priser. Största sortering av in- och utländska kvalitéer. Rekvirera prover genast. Rikts 99 05. Allm. 133 20. Katarnav. 7, Sthlm. (Vid Slussen.)

Plyschkappor

bliva som nya efter
uppängning hos

LUNDBY

Skönfärgeri & Kem.
Tvättanstalt, Göteborg
KUNGL. HOVLEVERANTÖR

Zeulin
Det bästa putsmedlet!

Kalmar
Risstärkelse

och Ni blir betåten med resultatet
Kalmar Ångvarns A.-B.

D 1 L H Ä B D A N V A M K

EN REBUS.

Tyd denna rebus! Den ger vid rätt lösning ett yttrande som en gång fälldes av en kung.

Lösning, märkt *Iduns pristävling i nr 40, Iduns Redaktion, Sthlm*, torde insändas före d. 14 okt. De tre först anträffade riktiga svaren belönas med 5 kr. vardera.

N:r 124. Mitt ena bröst är större än det andra. Jag vore mycket tacksam om jag kunde få veta ett medel, som kunde göra dem lika stora.

Det enda jag kan råda er till är att varje morgon innan ni fått på er några hindrande kläder utgå ett par gymnastiska rörelser, som helst böra ske i närheten av öppet fönster. Ställ er med fötterna något isär, höj armarna över huvudet, tills handflatorna mötas, medan ni höjer bröstet

Lösning
AV PRISTÄVLING I N:R 36.

Lösning: 1. Tage, 2. Assar, 3. Åke, 4. Emma, 5. Sara.

De tre först anträffade riktiga lösningarna hade insänts av Tore Palén, Mellby, Sunne, Hilma Berggren, Näs bruk (Dalarna) och Ulla Ericsson, Falun, som alltså erhålla vardera 5 kr. i pris.

LEDIGA PLATSER

I GOTT HEM, samhälle i Norrland, mor o. son, får husföreståndarinnorna, bild. hushållsv. dam 30-40 år, gärna musik., plats. Jungfru finnes. Vid Nyack. Byrån, Jokobsbergsg. 34., Sthlm.

Hos liten prästfamilj
på landet finnes plats 15:de oktober för anspråkslös, snäll bättre flicka, helst lantbrukardotter, kunnig i enkel matlagning, bakning och husliga göromål, villig att utan jungfrus hjälp sköta hushållet under husmoders överinseende. Svar med rek. foto, löneanspråk till "Alfa", Iduns exp. f. v. b.

Skolkökslärarinna.

Till husmodersskola i Hälsingborg önskas lärarinna med undervisningsvana och skicklighet i finare matlagning och klädsömnad. Platsen skall tillträdas i början av Jan. nästk. år. Ansökningar och betyg torde insändas före den 15 Okt.

Astrid Andersson-Gårding.
Teresa Kjellberg.
Karl X Gustafsgatan 66, Hälsingborg.

Ett ensamstående,

medelålders fruntimmer önskar i sitt hem, beläget i en köping i Västmanland, en frisk och gladlynt 35-40-årig dam som sällskap och hjälp med de dagliga sysslorna i hemmet. Svar med uppgitt om ålder, löneanspråk och rekommendationer till signatur "1367 - Hemtrevnad" under adress S. Gumælius' Annonnsbyrå, Stockholm f. v. b.

Kvinnlig arbetskraft

inom såväl hemmens som andra kvinnliga arbetsområden kan Ni

med bästa resultat

erhålla genom att sätta in en annons i IDUN, specialorganet för kvinnliga platsannonser av alla slag.

Insänd Eder annons till Iduns Annonkontor, Stockholm, och Ni erhåller omgående prisuppgift.

Vid Länslasarettet i Västerås

finnes plats ledig i förenad kirurgisk och medicinsk avdelning, från och med 1 november innevarande år. Lön 700 kr. per år med 3 ålderstillägg å 100 kr. efter 3, 6 och 9 år, jämte dyrtidstillägg, för närvarande utgörande 49 % och allt fritt, samt 1 mån. årlig semester med kostpengar.

Närmare upplysningar lämnas vid förfrågan av husmodern vid lasarettet. Sökande, som bör äga fullständig sjuksköterskeutbildning och vara av Kungl. Medicinalstyrelsens förklarad erkänd, skall inlämna sin ansökan åtföljd av betygsskrifter, präst- och läkarbetyg samt fotografi, senast 15 oktober till Lasarettsläkaren i Västerås.

PLATSSÖKANDE

Gihls Sjuksköterskebyrå,

Drottningholmsvägen 6, Stockholm, ansök. exam. sjuksköterskor, anspråkslösa vårdarinnor och sjukhusbitr. samt utyhr sjukv. artiklar. Brev besvaras mot dubbel porto.
R. T. 33975. A. T. Kh. 5350.

Ung, enkel flicka

önskar komma i familj för att lära hushåll mot fritt vivre. Svar till "1 okt." Iduns exp. f. v. b.

Bättre, anspråkslös flicka

önskar plats som hjälp och sällskap i familj eller hos ensam dam. Liten lön. Svar till "1 Oktober", Iduns exp.

Husmodersvikariat.

Bildad, erfaren flicka önskar att vara trött husmoder till verklig hjälp och nytta. Eller sällskap och hjälp till någon äldre person. Svar till "Mångsidig", Iduns exp. f. v. b.

Bildad 23-årig döv flicka,

som talar bra, önskar plats i sin familj, där jungfru finnes. Är kunnig i alla husliga göromål samt sömnad o. finare handarbete. Tacksam för svar till "Margareta", Trollhättan 2, p. r.

Herrar läkare.

Bildad, språkkunnig, sympatisk dam, kunnig i sjukvård och resvan, önskar under vintern medfölja konvalescent till bergland, södern eller på längre sjöresa. Utmärkta referenser. Ingen lön. Svar till "Återvunnen hälsa", H.T.-Centralen, Göteborg.

Doktor A. Kjellbergs

Kurs i massage och sjukgymnastik. (28:de årskursen.) Begär prospekt! Stockholm. Holländaregatan 3.

Professor PAIRIK HAGLUND
Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatvård.
R.T. 7025, Stureg. 62, Sthlm S.T. 8301.
För behandling av stöje- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubbingar.

D:r A. KARSTEN

Medicinsk Elektricitets-, Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsg. 60, STOCKHOLM
Behandling av reumatiska åkommor.

Gymnastikdirektörsexamen

avlägges efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 15 sept.
Prospekt Major J. G. Thulin, LUND.

SYDOWS
SÅNG- o. MUSIKINSTITUT
1 Davidsbagaresg. R. T. 9433.
STOCKHOLM

Söker Ni plats

på något av den kvinnliga verksamhetens olika områden?

Kom då ihåg

att ett beprövat och av tusentals kvinnliga platssökande med bästa resultat använt förfaringssätt är att
annonsera i Idun.

Insänd Eder annons till Iduns Annonnsbyrå, Stockholm, och Ni erhåller omgående prisuppgift.

Husmödrar!

Den 30 okt. utex. 12 st. duktiga, teoretiskt och praktiskt utbild., vältränade barnsköterskor, som önska platser i början eller medio nov. Hvita Korsets praktiska utbildningskurs omfattar — förutom — späda barns vård i olika åldrar — sömnad, tvätt, strykning samt matlagning. Prima välsködda spädbarnsutstyrsalar med Hvita Korsets praktiska modell (elevarbeten) säljas — styck eller dussinvis — i mån av tillgång för billigaste pris. Förfrågningar besv. o. prisuppgift sändes mot porto fr. Barnsköterske- o. Husmodersskolan

Hvita Kors

Rikstel. 71. ALMHULT.

Ung, bildad engelska,

musikalisk och med behagligt sätt, önskar plats som sällskap o. hjälp i gott hem. Bästa referenser. Svar till "Englisk", Anglo Swedish Society, Göteborg.

Enkel, bättre flicka

(30 år),

önskar plats i höst som husföreståndarinnorna eller i familj på landet. Är kunnig i allt som förekommer i finare lantbrukshåll, har under flera år förestått större sådant. Är kunnig och mycket intresserad av all slags hemsöjd, såsom vävn., knyppl., sömnad m. m. Fina betyg. Svar till "Ett trevligt hem", adr. A.-B. S. Gumælius' Annonnsbyrå, Göteborg f. v. b.

Bildad flicka,

kunnig i husliga göromål, önskar plats såsom husmoders hjälp ev. såsom ensamjungfru. Små fordr. Ref. finnas. Svar till "L. B. 26", A.-B. S. Gumælius' Annonnsbyrå, Göteborg f. v. b.

Prästdotter,

hushållsven och musikalisk med utmärkta rekommendationer, önskar plats som husföreståndarinnorna hos ensam herre eller dam eller i två personers hushåll. Svar till "1 okt." Iduns exp.

Bröderna Pahlmans Handelsinstitut

Statsunderstött handelsläroverk under statsinspektion.

42:a läsåret omfattar:
2 års Handelskurs, 1 års Handelskurs, i vissa ämnen, terminskurs.
Terminskurs för studenter, Teoretisk & praktisk utbildning genom affärs-teknik. Bankkurs. Kurser i Språk, Bokf., Stenografi, Maskinskrivning m. fl. ämnen.

Prospekt på begäran. Anmälan dagligen.
R. T. 5606, N. 84, Drottninggatan 71 C, Sthlm.

STYRELSEN.

Systrarna E. Nilssons Sömnadsskola

(flyttat från Rådmanng. 8 till Jungfrug. 5, Sthlm).

Kurserna i Kläd- och Linnesömnad börja åter den 1 sept.
Allm. tel. Ö. 3017. Prospekt på begäran.

SARA SAMUELSSON

N. Fogelbergsgatan 4. GÖTEBORG. Rikstel. 8574.
Kurser i kläd- och linnesömnad, barnkläder, knyppling och konst-sömnad. Prospekt på begäran.

Södertelle Husmodersskola,

Villa Solbacka. Tel. 2181.

Börjar ny 2 mån. kurs d. 15 okt. Underv. i allt vad som hör till ett bättre hems hushåll, samt valfria ämnen, kläd- och linnesöm, konstslöjd, målning, läderplastik, gobelinvävnad. Allt kan arbetas till vackra och nyttiga julklappar. Alla elever bo inom skolan. Inga spisgäster. Obs! Ej förväxlas med Nya hushållsskolan. Begär prosp. Ref. från pågående kurs elever.

Atelier "Fru Marianne"

till hjälp för dem som själva vilja sy sina klänningar. Tillklippning och provning. Förslag till moderniseringar. Nyheter i garneringar, även för hattar, skärp. Försäljning av stickade saker, spetsar och arbeten från Tyskland och Österrike.

Ateljén är öppen Tis-, Tors- och Fredagar kl. 11 f. m.—6.30 e. m. Franska, tyska och engelska talas. Birger Jarlsg. 118 II. R. 137 34. Spårvägslinjerna 6 och 14.

Fräkenkrème

Borttager fräcknar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6:50 + porto. Försändes diskret. Franska Parfymmagasinet, Hovleverantör, Drottninggatan 21, Sthlm.

Sjuka.

Besök eller skriv till Homöopatiska Institutet Auxilium, Saltmätaregatan 5 (hörnet av Tegnérgatan). Rt. 825 11. Mottagn. 10-12; 2-4 eller enl. överenskommelse. Specialitet: Magsjukd., blodbrist, reumatism, fallandesjuka, influensa, njur- och gallsten samt sockersjuka.

Hultkrantz.

Homöopat. Läkare. STOCKHOLM.

Svält ej

Edra krukväxter. De leva ej enbart av vatten. Giv dem Plantagen, ett på vetenskaplig grund sammansatt konc. växt-närings salt. Erhålles på bleckburkar hos Frö-, Blomster-, Färg- och Kemikaliehandlare.

Misspyrdande hårväxt,

vårtor, födelsemärken avlägsnas för alltid m. elektrolys. Mottagn. 10-5. Malmkillnadsg. 36, 2 tr. Riks. 13894. Fr. Mårtensson.

SJU

dagar i veckan

läses en annons i

IDUN

INACKORDERINGAR

INACKORDERING: i mitt hem, Sunnersberg Prästgård, mottager jag i inackordering 2 å 3 yngre eller medelålders damer. Prästgården är bekvämt inredd med el. ljus, bad o. d. Svar till fru Berta Törner, adr. Lidköping; tel. Tolsjö 2.

Äldre änkefru

med dotter önskar god inackordering i stad eller på landet. Svar till P. A. X., Östgöten, Linköping.

Ny hushållskurs

1 okt.—20 dec. Prospekt mot porto. Överstinnan A. Hyllén-Cavallius, f. Frick, Sandvik, Smål. Burseryd.

Mattis Kosacks Skola

BRAHEG. 7 B, STOCKHOLM. Rt. 701 56.

Lärnar undervisning i all sorts praktisk klädsömnad samt målning.

En Oxfordkandidat

och hans hustru mottaga i sitt trevliga hem i en vacker trakt av Kent en eller två unga svenska damer med god social ställning, som önska lära sig engelska. Närmare genom Mrs B. B. Beech Croft, Temple Ewell Nr. Dover.

Spela piano och orgel

lära man sig på kort tid fullständig pr korrespondens efter ny snabbmetod. Amerikanskt system. Hel kurs med ett 40-tal musikstycken erhålles till Kr. 5:— Anmäl Eder genast då endast begränsat antal mottagas.
K. H. Grahnquist, Alem.

Päron.

Höst- och Vinterfrukt i större och mindre partier såväl fin bordsfrukt som god hushållsfrukt omsorgsfullt sorterad och packad från Fruktåker, Wreta Kloster.

Ishais,

reumatiska och nervsmärtor, skönhetsvård behandl. effektivt.

REUMINSTITUTET,
Mästersamuelsg. 18, II, hiss. Sthlm.
Allm. Norr 20993. Mot.: 11-3.

Hämorroider

försvinna efter några dagar vid användandet av Hemosalvan från Kem. Lab. Elefantens, Göteborg 1. Pris Kr. 10:— mot postföskott eller förut insänd likvid. (Åberopa denna tidning.)

Mot grått hår och mjäll.

Härmed meddelas att det utmärkta och så mycket efterfrågade hårvattnet mot grått hår som förhindrar hårfall och fullständig borttager mjäll och som i över 40 års tid förts i Fanny Gelins Parfymmagasin, Malm-torgsgatan 5, Sthlm, numera fås under adr. Firma Fanny Gelin, Norrviken. Riks och Sthlmstel. Norrviken 214. Pris 5:— kr. + porto.

Praktiska,

hygieniska, impregnerade damunderkläder av olika modeller för dag- o. nattbruk samt Dambindor, även i små reseförpackningar, i parti o. minut billigast från

Carl Stangenberg,
Hötorget 10, Stockholm.
A. T. 28690. R. T. 7762.

Gyllenhammars

HAFRE MUST

äter
jag

Läckerheter av Cacao

MÅNGEN HUSMOR, HAR NOG INTE REDA PÅ VILKA rika möjligheter till läckra anrättningar, som Cloettas Guldcacao och Vaniljchoklad n:o 4 i själva verket erbjuder.

Delikata efterrätter, aptitliga bakverk och utsökta konfektyrer, allt kan lätt och med små medel tillagas med hjälp av "Cloetta".

Vår i dagarna utkomna receptbok, innehåller ett 60-tal olika recept på läckerheter av cacao och utgör en den värdefullaste handledning i konsten att öka bordets delikatesser.

Skaffa Eder den boken! Ni får den gratis genom att tillskriva oss!

Cloetta

Nordens äldsta men modernaste tillverkning. Finns överallt

Skrio redan i dag efter receptboken under adress
A.-B. Cloetta, Ljungsbro.

sten

PIX-pojken på äventyr.

Ja faderväll, du kära hembygdstrand.
En tröst, att PIX man får i alla land.

Askar 50 öre, påsar 25 öre.

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

<u>Arvika:</u> <i>Arvika Nyheter.</i>	<u>Luleå:</u> <i>Norrbottnens-Kuriren.</i>
<u>Avesta:</u> <i>Avesta-Posten.</i>	<u>Lysekil:</u> <i>Lysekils-Posten.</i>
<u>Borlänge:</u> <i>Borlänge Tidning.</i>	<u>Malmö:</u> <i>Skånska Aftonbladet.</i>
<u>Borås:</u> <i>Borås Tidning.</i>	<u>Mariestad:</u> <i>Tidning för Skaraborgs län.</i>
<u>Engelholm:</u> <i>Engelholms Tidning.</i>	<u>Mora:</u> <i>Mora Tidning.</i>
<u>Eskilstuna:</u> <i>Eskilstuna-Kuriren.</i>	<u>Norrköping:</u> <i>Norrköpings Tidningar.</i>
<u>Falun:</u> <i>Falu-Kuriren.</i>	<u>Nyköping:</u> <i>Södermanlands Nyheter.</i>
<u>Gävle:</u> <i>Gefle-Posten.</i>	<u>Nässjö:</u> <i>Nässjö-Tidningen.</i>
<u>Halmstad:</u> <i>Hallandsposten.</i>	<u>Skövde:</u> <i>Skaraborgs Läns Annonsblad.</i>
<u>Hedemora:</u> <i>Södra Dalarnes Tidning.</i>	<u>Sollefteå:</u> <i>Sollefteå-Bladet.</i>
<u>Hudiksvall:</u> <i>Hudiksvalls-Tidningen.</i>	<u>Sundsvall:</u> <i>Sundsvalls-Posten.</i>
<u>Hälsingborg:</u> <i>Hälsingborgs Dagblad.</i>	<u>Säter:</u> <i>Säters Tidning.</i>
<u>Härnösand:</u> <i>Härnösands-Posten.</i>	<u>Söderhamn:</u> <i>Söderhamns Tidning.</i>
<u>Höganäs:</u> <i>Höganäs Tidning.</i>	<u>Trelleborg:</u> <i>Trelleborgs Allehanda.</i>
<u>Hörby:</u> <i>Hörby Dagblad.</i>	<u>Uddevalla:</u> <i>Bohusläningen.</i>
<u>Jönköping:</u> <i>Smålands Allehanda.</i>	<u>Umeå:</u> <i>Västerbottnens-Kuriren.</i>
<u>Kalmar:</u> <i>Barometern.</i>	<u>Uppsala:</u> <i>Tidningen Uppsala.</i>
<u>Karlskrona:</u> <i>Karlskrona-Tidningen.</i>	<u>Visby:</u> <i>Gotlänningen.</i>
<u>Karlstad:</u> <i>Värmlands Läns Tidning.</i>	<u>Västervik:</u> <i>Västerviks-Tidningen.</i>
<u>Katrineholm:</u> <i>Katrineholms-Kuriren.</i>	<u>Växjö:</u> <i>Mya Växjöbladet.</i>
<u>Landskrona:</u> <i>Landskrona-Posten.</i>	<u>Örebro:</u> <i>Örebro Dagblad.</i>
<u>Linköping:</u> <i>Östgöten.</i>	<u>Örnsköldsvik:</u> <i>Örnsköldsviks-Posten.</i>
<u>Ludvika:</u> <i>Ludvika Tidning.</i>	<u>Östersund:</u> <i>Jämtlands-Posten.</i>